

UNIVERZA V NOVI GORICI
FAKULTETA ZA HUMANISTIKO

**IDEOLOGIJA NADRASE – NASTAJANJE NACISTIČNIH
RASISTIČNIH IDEJ**

DIPLOMSKO DELO

Primož Slanič

Mentor: prof. ddr. Igor Grdina

Nova Gorica, 2011

NASLOV

Ideologija nadrase – nastajanje nacističnih rasističnih idej

IZVLEČEK

Diplomska naloga obravnava nacistično ideologijo. Omejuje se na njeno rasistično ideologijo oziroma njenemu nastajanju.

V prvem delu naloge so predstavljene misli oziroma razmere, pruska domoljubnost in romantičnost, ki so vplivale k oblikovanju rasizma na Nemškem.

Glavni del diplomske naloge pa govori o filozofih in njihovih naukih, na katerih so nacisti kasneje skovali svojo rasno ideologijo. Ti filozofi so bili: grof Joseph Arthur de Gobineau, Houston Stewart Chamberlain in Friedrich Nietzsche.

Nadalje so predstavljene tudi ideje Alfreda Rosenberga in Adolfa Hitlerja, ki sta prevzela nauke prej omenjenih filozofov.

KLJUČNE BESEDE

Rasa, rasizem, Jud, Arijec, Tevton, nordijski, antisemitizem

TITLE

Ideology of the superiority of master race (the »Aryan race«) – the origin of Nazi racist ideas

ABSTRACT

The diploma deals with the Nazi ideology. It is limited to it 'racists' ideology, or its origins respectively.

The first part deals with the presentation of thoughts and circumstances, the Prussian patriotism and romanticism, which influenced the formation of racism in Germany.

The main part of the diploma work is about philosophers and their doctrines on which the Nazis later on based their own racial ideology. This part deals with Joseph Arthur de Gobineau, Houston Stewart Chamberlain and Friedrich Nietzsche.

Further on the ideas of Alfred Rosenberg and Adolf Hitler are presented, who took over the doctrines of the above mentioned philosophers.

KEY WORDS

Race, racism, Jew, Aryan, Teuton, Nordic, anti-Semitism

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	1
2	RASNA MISEL	3
3	JOSEPH ARTHUR DE GOBINEAU – oče rasistične teorije	5
3.1	Neenakost človeških ras	6
4	ZLORABA NIETZSCHEJA	11
4.1	Filozof nenemštva	12
4.2	Tako je govoril Nietzsche	14
4.2.1	O Judih	16
4.2.2	O mogočni rumeni zverini	18
5	HOUSTON STEWART CHAMBERLAIN – duhovni utemeljitelj nacionalsocializma	20
5.1	Sveto pismo nacizma	24
5.1.1	Glavni temelj devetnajstega stoletja	25
5.1.2	Izvor nacističnega rasnega antisemitizma	29
6	ALFRED ROSENBERG – ideolog nacistične doktrine	33
6.1	Gradnja mita krvi	34
6.1.1	Obramba krvi	39
7	TEVTONSKI NADČLOVEK	42
7.1	Unser Kampf	44
8	NAJHUJŠE POSLEDICE RASISTIČNIH TEORIJ	49

9	SKLEP	51
10	VIRI IN LITERATURA	53

1 UVOD

O drugi svetovni vojni, nacizmu in njegovi ideologiji je bilo napisanih že ogromno knjig. Izdane so bile nemalo v vseh jezikih na vseh koncih sveta. Virov za to tematiko res ne manjka. Prej nasprotno, gre za pravo izobilje različnih virov na različnih ravneh. In kako bi opredelili pojem nacionalsocializem?

V nekateri virih je mogoče zaslediti označbo nacionalsocializma kot totalitarnega političnega režima, ki ga nekateri uvrščajo pod nadrejeni pojem fašizma, spet po mnenju nekaterih drugih pa je termina fašizem in nacizem bolje ločiti. Sam bi se bolj strinjal s slednjim pojmovanjem nacizma, ki se od fašizma loči. Resda sta si ta dva pojava med seboj zelo podobna, ampak če se lotimo podrobnejšega raziskovanja nacionalsocializma, ugotovimo, da je ta v nekaterih točkah pravzaprav bolj soroden komunističnemu režimu Sovjetske zveze. Prav tako bi bilo potem neupravičeno slednjega poimenovati fašizem v Rusiji ali pa nacizem kot komunizem v Nemčiji.

Nacionalsocializem lahko obravnavamo kot množično gibanje, ki je uveljavljalo svojo rasistično ideologijo skozi prej omenjeni totalitarni politični sistem. Ravno to je namen te diplomske naloge, obravnavati nacistično ideologijo. Omejil se bom na samo rasno oziroma rasistično problematiko. Prav tukaj se kaže enkratnost nacionalsocializma. Njegovo preganjanje ni bilo zgolj povezano s političnimi nasprotniki in nezanesljivimi skupinami, temveč dejanski cilj njegovega totalitarnega režima je bila biološko rasna ideologija uničenja, od katere nikoli niso odstopali.

Od kod so nacisti črpali to ideologijo oziroma rasistične ideje, v katerih so videli sebe – Nemce kot rasne genije, superiorne Arijce, medtem ko so druge manjvredne rase samo klečeplazile po svetu? To je vprašanje, ki ga bo ta diplomska naloga obravnavala. Komunizem je gradil na Marxu, Engelsu in Leninu. Katere ljudi pa bi lahko označili kot očete nacionalsocialistične filozofije? Kje jih iskati?

Nalogo bom začel z razlago nekega predobdobja, z obdobjem “rasne misli” v Nemčiji, ki je navsezadnje vodila k oblikovanju nacistične rasistične doktrine. V nadaljevanju pa bom prikazal porajanje teh nacističnih idej skozi oči samozvanih filozofov oziroma “očetov nacionalsocializma”. Ti so bili: grof Joseph Arthur de Gobineau (Esej o neenakosti človeških ras), ki je zapustil prve razločne sledove v poznejši nacionalsocialistični ideologiji, saj je razpravljal o neenakosti človeških ras; Friedrich Nietzsche, katerega nauke so nacisti v veliki

meri zlorabili; Houston Stewart Chamberlain (Temelji devetnajstega stoletja), ki je Gobineaujeve teze razvijal naprej; Alfred Rosenberg (Mit dvajsetega stoletja), ki je dejal, da je njegovo delo le nadaljevanje Chamberlainovih Temeljev; in Adolf Hitler (Moj boj), ki je postal utelešenje nacionalsocializma.

Glavno oporo pri oblikovanju diplomske naloge bodo tako predstavljala dela (v oklepajih) prej naštetih avtorjev.

V zvezi z nacistično rasno ideologijo se v diplomski ne bom posebej posvečal slovenskemu prostoru. Tega je že obdelal Tone Ferenc. Tu velja omeniti predvsem njegova izbrana dela, ki so izšla v treh zvezkih pod naslovom Okupacijski sistemi med drugo svetovno vojno: 1. Razkosanje in aneksionizem, 2. Raznarodovanje, 3. Nasilje in izkoriščanje gmotnih sil za potrebe okupatorskih držav. Seveda bi se na tem področju moralo oziroma še dalo kaj raziskati, vendar bi to terjalo posebno študijo.

2 RASNA MISEL

Če je bila rasna misel nemški izum, kot so to včasih trdili, potem je bila ta “nemška misel” zmagovita že mnogo prej v mnogih delih sveta. Nacizem je bil v tridesetih letih dvajsetega stoletja na evropskem prizorišču privlačen zato, ker je rasizem, čeprav je bil le v Nemčiji državna doktrina, v očeh javnosti predstavljal pomemben trend. Nacisti so bili prepričani, da bo njihova najboljša propaganda ravno njihova rasna politika, od katere navkljub mnogim drugim sporazumom in prelomljenim obljubam nikoli niso odstopali. Tu mislim predvsem na pakt med Nemčijo in Sovjetsko zvezo, kjer je nacistična propaganda, vsaj nekaj časa, prenehala z vsakršnimi napadi na komunizem, a kot vidimo pozneje, se rasističnim geslom nikoli ni odrekla.¹

V Nemčiji se rasna misel ni razvila, vse dokler Napoleon ni porazil pruske vojske. Vzpon te misli je bil povezan s prusko domoljubnostjo in politično romantičnostjo. Izhajala je iz naporov, da bi narod združili v boju proti tuji nadvladi. Avtorji nemške rasne misli so hoteli zavest o skupnem izvoru prebuditi v lastnem narodu. Skupni izvor so začeli po letu 1814 iskati v krvnem sorodstvu, družinskih vezeh, plemenski enotnosti in nemešanem izvoru. Takšna iskanja skupnega izvora so se pojavljala v delih nacionalističnih liberalcev, kakršna sta bila Ernst Moritz Arndt in F. L. Jahn, ki so poročali o popolnem zlomu, da bi v nemškem narodu bilo mogoče vzbuditi resnična nacionalna čustva. Iz tega zloma se je rodil naturalistični klic k plemenskim nagonom kot možnemu substitutu za politično narodno enotnost. Rodila se je temeljna doktrina zgodovine, po kateri je vsaka rasa ločena, zaključena celota. To bi lahko poimenovali nek jalov nacionalizem, ki je privedel do izjav nacionalistov, da so “Nemci, ki so bili resnično zadnji, ki so razvili organsko enotnost, imeli srečo, da so bili čistega, nemešanega rodu in pristno ljudstvo”.² Vendar pa tukaj še ne gre za dejanski rasizem, saj so ljudje, ki so govorili “rasni” jezik, še vedno priznavali enakost vseh ljudstev.

Na oblikovanje rasne misli pa je vplivala tudi politična romantičnost, ki je poudarjala naravno plemenitost ter “od narave dano osebnost”. Hannah Arendt je to romantičnost povezala z bojem plemstva in vzpenjajočega se srednjega razreda v Nemčiji. Tako pravi, da so nemški intelektualci kljub temu, da pravzaprav niso podpirali političnega boja srednjih slojev, katerih del so bili, bojevali izjemno uspešen boj za socialni status. V tem boju so oblikovali nov pojem od narave dane osebnosti, ki je, tako kot naslov stare družine na dediča, na človeka

¹ Arendt, Izvori totalitarizma, str. 219.

² Ibid., str. 227-228.

prešla ob njegovem rojstvu in si je ni pridobil z zaslugami. Ta je požela splošno odobravanje znotraj buržoazne družbe. Tako je postala narava tista, ki je podeljevala naslove, katere pa nihče ne more odvzeti v nasprotju s plemiškimi naslovi, ki jih je bilo mogoče podeliti in odvzeti. Liberalni pisci so se tako začeli ponašati, da izvora njihovih naravnih prednosti – moči in genialnosti – ni mogoče izslediti v nikakršnem človeškem dejanju.³

“Vztrajno poudarjanje skupnega plemenskega izvora kot bistvenega elementa narodne edinosti s strani nemških nacionalistov med vojno iz leta 1814 in po njej poudarjanje od narave dane osebnosti in naravne plemenitosti s strani romantikov je nemški rasni misli v intelektualnem smislu odprlo pot.”⁴

Iz te misli se je rodila organska doktrina zgodovine in njenih naravnih zakonov ter ob koncu stoletja tudi nadčlovek, ki mu je bilo po naravi usojeno, da zavlada svetu. Vse dokler pa so se te misli razvijale vzporedno, ena mimo druge, niso bile nič kaj posebnega in so pomenile le pobeg iz politične realnosti. Ko pa so se zlile skupaj, so te oblikovale same temelje rasizma kot celovite ideologije. Do tega zlitja pa ni najprej prišlo v Nemčiji, temveč v Franciji. Tega pa ni sprožil srednji sloj oziroma kakšen malomeščanski nacionalist, ampak razočarani grof Joseph Arthur de Gobineau.⁵

³ Arendt, Izvori totalitarizma, str. 229-231.

⁴ Ibid., str. 233.

⁵ Ibid., str. 233.

3 JOSEPH ARTHUR DE GOBINEAU – oče rasistične teorije

Joseph Arthur grof de Gobineau, francoski aristokrat, se je rodil leta 1816 v Franciji ter umrl leta 1882 v Italiji. Bil je pisatelj in uspešen diplomat drugega francoskega cesarstva. Kot tak je služboval v Perziji, Braziliji in številnih drugih deželah. Ta francoski aristokrat je svojo javno kariero začel kot šef kabineta pri Alexisu de Tocquevilleu, ko je sloviti pisec knjige O demokraciji v Ameriki leta 1848 za kratek čas opravljal javno službo. Kasneje je Gobineau šel kot diplomat v Hannover in Frankfurt. Iz teh stikov z Nemci je nastala teorija o rasni neenakosti, čeprav je nekoč sam priznaval, da je svoje štiri knjige zapisal deloma tudi zato, da bi dokazal večvrednost lastnega aristokratskega razreda.⁶

De Gobineau velja za očeta rasistične teorije, saj je eden prvih, ki je trdil, da je arijska rasa večvredna, svojo teorijo pa je objavil pod naslovom *Essai sur l'inégalité des races humaines* (Esej o neenakosti človeških ras). Delo je izšlo v štirih knjigah v letih od 1853 do 1855.

Gobineau je v posvetilu svojega dela zadnjemu hannovrskemu kralju zapisal, da je rasa ključ zgodovine in civilizacije. Menil je, da rasno vprašanje prevladuje nad vsemi drugimi vprašanji zgodovine, neenakost ras pa zadostuje, da lahko z njo pojasnimo vsakršen razvoj v usodah različnih narodov. Gobineau je v svojem delu napovedal oziroma podal pesimistično vizijo sveta, znotraj katere se večvredne, superiorne rase venomer mešajo v korist nižjih in manjvrednih. To naj bi nujno vodilo v propad civilizacije in pojasnjevalo zaton sodobnega človeštva. Na vrh rasne lestvice je postavil arijsko raso in njene najčistejše predstavnike Germane. Za njega so Ariji bili rasa, ki je bila najlepša in najinteligentnejša od vseh. Tu velja omeniti, da je Gobineau poudarjal razliko med junaštvom nekdanjih germanskih plemen ter značajem sodobnega nemškega naroda. Pravi šampioni ljudi so bili zanj stari Germani in ne toliko ti novi Nemci.⁷

Čeprav je Gobineau priskrbel vse potrebne sestavine za nadaljnjo uporabo rasne doktrine, je njegova ideologija oziroma misel v takratni Nemčiji v večji meri še ostala neopažena, vse do leta 1894. Tega leta je Ludwig Schemann ustanovil društvo, ki bi začelo častiti Gobineaujevo ime in tako oživilo njegove teorije tako v Franciji kot Nemčiji. Shirer piše, da je Gobineau zvaril tako votle in plehke rasne doktrine, da jih ni vzel zares noben narod, še njegov lastni ne – razen Nemcev. Torej društvo v Franciji ni prejelo veliko podpore in ni nikdar zares uspelo.

⁶ Shirer, Vzpon in padec, str. 161.

⁷ Fontette, Rasizam, str. 55.

Drugačna zgodba pa je bila v Nemčiji. Čeprav tudi tam ideja ni bila splošno priljubljena, je pa prejela podporo kroga Richarda Wagnerja, katerega pripadnik je bil tudi Schemann. Slednji je prav tako deloval v odboru Vsenemškega združenja (Alldeutscher Verband). Schemann je rasni teoriji priskrbel podporo te pomembne konservativne skupine. Čeprav je bilo članstvo društva številčno majhno (do leta 1914 je bilo prijavljenih 360 članov in 50 institucij), je bil njegov ugled oziroma vpliv nesorazmerno velik. Vendar pa za ta vpliv ni bila zaslužna priljubljenost Gobineaujevih del, čeprav so njegova dela zastonj razdeljevali po šolah in v vojski (do leta 1919 je bilo razdeljenih okrog tisoč izvodov njegovih rasističnih del, medtem ko je njegovo bolj priljubljeno delo Renaissance doseglo kar dvakratno število izvodov). Bolj kot karkoli so na ugled društva vplivale skupine, ki so ga podpirale. Ena takih skupin je bila že prej omenjeni krog Richarda Wagnerja.⁸

3.1 Neenakost človeških ras

O Gobineaujevem najbolj znamenitem delu sem že nekaj spregovoril v prejšnjem poglavju, sedaj pa si ga pogledjmo še malo natančneje.

Gobineau je po fizioloških lastnostih ločil tri poglobitve rase, in sicer belo, rumeno ter črno raso. Črno raso je štel za najmanj vredno in je zato predstavljala dno njegove rasne lestvice. “Živalski značaj, ki se kaže v obliki medenice, naznanja njegovo usodo in je z njim ožigosan že z rojstvom.”⁹ Opisuje, da črna rasa ni inteligentna ter da bo njihov razum vedno ostal na nizki stopnji, njihovi čuti, še posebej okus in vonj pa sta popolnoma nerazvita v primerjavi z drugima dvema rasama. Nadalje piše, da je v očeh črnca vsa hrana dobra, nič se mu ne gnusi, je jo pa nekulturno, divje in prekomerno. Izjavi, da je črnc enako brezskrben za svoje življenje, kot tudi za življenja drugih: “ubija prostovoljno zaradi ubijanja”. Nazadnje Gobineau črnca poimenuje človeški stroj.¹⁰

Na sredi njegove lestvice je rumena rasa, ki je v fizioloških lastnostih čisto drugačna od črne rase. “Rumen človek ima malo fizične energije in je nagnjen k brezbriznosti. Pri hrani je bolj izbirčen od črnca. V vsem je povprečen, razume vse, kar je dokaj enostavno in ni preveč zapleteno. Ne sanja in ne teorizira; izumlja malo, zna pa ceniti in si vzeti, kar je za njega

⁸ Mosse, *The Crisis*, str. 91-93.

⁹ Gobineau, *Inequality*, str. 205.

¹⁰ *Ibid.*, str. 206.

koristno. Spoštuje red in pozna vrednost določene količine svobode.”¹¹ Za Gobineauja je vsekakor rumena rasa vidno superiorna oziroma večvredna od črne.

Navsezadnje Gobineau pride do bele rase, ki je, kot piše, obdarjena z “energično inteligenco”. Ti so za njega bolj pogumni, imajo večjo fizično moč od črne in rumene rase ter kažejo izreden čut za red. Izjavi tudi, da belci posedujejo nenavadno ljubezen do svobode in sovražijo vsakršno zatiranje, medtem ko, na primer, Kitajci pri teh stvareh vegetirajo. Po njegovem mnenju je črncem mogoče vladati le s strogim despotizmom. Piše, da ko so belci kruti, se tega zavedajo, dvomljivo pa je, če taka zavest obstaja v črncu. Vsekakor po vseh teh blodnjah vidimo, da naj bi bela rasa posedovala monopol nad lepoto, inteligentnostjo in močjo.¹²

Ena glavnih tez tega Gobineaujevega dela je ohranitev čiste rase. Ker ohranitev čistosti za njega ni mogoča, to nujno vodi v propad civilizacije. Večvredne, superiorne rase se, potem ko zasedejo oziroma osvojijo neka območja, venomer začnejo mešati v korist inferiornih, manjvrednih ras. Tukaj poda primer mulata, ki sicer lahko postane odvetnik ali doktor: “S tem postane večvreden od svojega črnega deda, ki je bil popoln divjak in nesposobnež.” Mlad mulat, ki se je šolal bodisi v Londonu bodisi v Parizu, po Gobineauju lahko kaže določeno mero uglednosti, ampak s tem nikakor še ne prekaša belca. “Kajti mulat bo vedno ostal mulat.”¹³

Gobineau je trdil, da je lekcije zgodovine takšna, da izhajajo vse civilizacije iz bele rase in da je ni civilizacije, ki bi mogla obstajati brez nje. Prvaki bele rase pa so zanj bili Arijci, “sijajna človeška družina, najplemenitejša v vrstah bele rase”, katere izvor je zasledoval tja v osrednjo Azijo. Od tod naj bi se rasa Arijcev postopoma razpršila po celotni Evropi.

Gobineau pravi, da so sodobni Arijci trpeli zaradi mešanja z manjvrednimi rasami, kakor je to možno opaziti v južni Evropi. Arijci na severozahodu, nekje nad črto, ki poteka vzdolž Seine in proti vzhodu do Švice, so mu predstavljali pravo raso gospodarjev, četudi še te zdaleč ni videl kot čistokrvno raso. Njegova opredelitev je zajemala del Francozov, vse Angleže in Irce, Nizozemce in Belgijce, prebivalce Porenja in Hannovera ter Skandinavce. Kot vidimo, je bila večina Nemcev, ki so prebivali vzhodno in jugovzhodno od te črte, izključena. Ko so nacisti

¹¹ Gobineau, *Inequality*, str. 206.

¹² *Ibid.*, str. 206-209.

¹³ *Ibid.*, str. 191.

kasneje prevzemali njegove nauke, so to vsekakor pripravno spregledali. Spregledali pa niso odkritja, da so Nemci oziroma vsaj zahodni Nemci po Gobineaujevem mnenju med vsemi Arijci najboljši. Ti Nemci, potomci barbarski plemen Germanov, so še uspeli najbolj ohraniti čistost arijske rase.¹⁴ “Naša civilizacija (evropska civilizacija) je bila ustvarjena z mešanjem germanskih plemen z rasami starega sveta ... Kamor Germani niso prodrli, tam ta naša posebna vrsta civilizacije ne obstaja.”¹⁵

Menil je, da so Nemci oziroma Germani povsod, kamor so prišli, s seboj prinesli izboljšave. Izpostavi primer rimskega cesarstva in njegov padec. Plemena Germanov, ki so premagala Rimljane in strla njihovo cesarstvo, so naredila civilizaciji veliko uslugo. Namreč Rimljani so bili v petem stoletju, ko se je to zgodilo, komaj kaj boljši kot navadni križanci, medtem ko so bili Germani razmeroma čisti Arijci. “Arijski German je mogočno bitje ... Zato je vse, kar misli, govori in stori, izredno pomembno.”¹⁶

Na tem primeru je jasno videti, da je Gobineau oboževal slavo in junaštvo starih germanskih plemen in ne toliko značaj sodobnega nemškega naroda (razen zahodnih Nemcev), kot so kasneje to prirejali nacisti. Pravzaprav je celo zapisal, da imajo Francozi nekatere telesne sposobnosti, ki so superiorne Nemcem. Na tem mestu poda primer Napoleonove kampanje v Rusiji. Pravi, da so skoraj vsi Nemci podlegli snegu in mrazu, medtem ko so ju francoski vojaki uspešno premagali.¹⁷

Nacisti so pri Gobineauju prav tako spregledali še eno stvar, in sicer njegov odnos do Judov. Grofu vsekakor ne moremo očitati nobenega antisemitizma v tem delu. Resda je kasneje v njegovem življenju opaziti sovražne pripombe o Judih, ampak to je bilo komaj takrat, ko je navezal stike z antisemitskimi krogi v Nemčiji, kjer so njegove rasistične teorije pritegnile izrazito več naklonjenosti kot v njegovi rojstni Franciji. V Eseju Gobineau šteje Jude za eno izmed superiornih belih ras in ceni njihov trud skozi zgodovino, kako jim je uspelo ohraniti rasno čistost.¹⁸ Opisuje, na kakšnem težkem terenu, sredi puščave, so živeli Judje. “In kaj so Judje dosegli na tem bednem kotičku Zemlje. Postali so ljudje, ki so uspeli v vsem. Postali so svobodni, močni in inteligentni ljudje. Judje so živeli na ozemlju, obkroženi s plemeni, ki so

¹⁴ Shirer, Vzpon in padec, str. 161-162.

¹⁵ Gobineau, Inequality, str. 93.

¹⁶ Cajnko, Nacizem, str. 32.

¹⁷ Gobineau, Inequality, str. 152-153.

¹⁸ Lindemann, Anti-Semitism, str. 46.

govorila dialekt podoben njihovemu jeziku, in bila prav tako sorodna njim; vseeno pa so jih v vsem prekašali. Postali so bojevniki, kmetje in trgovci.”¹⁹ S tem primerom Gobineau skuša dokazati eno izmed poglavitnih tez svojega dela, namreč da okolje, v katerem človek živi, ni zaslužen za vzpon neke civilizacije, za njen vzpon je izključno zaslužen “rasni genij”. Občuduje tudi način vladanja, ki so ga Judje razvili. Pravi, da je bil ta zelo zapleten, bil je mešanica monarhije in teokracije. S pomočjo takega vladanja naj bi Judje živeli skozi dolga leta v “slavi in blaginji”.

Gobineau omeni tudi nemške Jude: “Nemški Judje so običajno manjši in bolj suhi kot večina ljudi evropskih ras, med katerimi živijo. Nadalje, Judje se poročajo v dosti mlajših letih kot njihovi sodržavljeni druge rase ...” Tukaj nekako občuduje njihovo zgodnjo telesno in mentalno dozorelost napram drugim evropskim rasam.²⁰

Na podlagi svojih kriterijev, ki jih Gobineau poda skozi svojo delo, na koncu loči deset civilizacij sveta.

1. Indijska civilizacija, ki naj bi jo ustanovili Arijci.
2. Egipčani, Etiopijci, Nubijci in nekatera ljudstva zahodno od oaze Ammon. To civilizacijo naj bi ustanovili prej omenjeni Arijci iz Indije, ki so se naselili v zgornji dolini Nila.
3. Asirci, Judje, Feničani, Kartażani, Lidijci in Himiariti. Sem naj bi prav tako vdrli Arijci.
4. Grki, ki po Gobineauju tudi izhajajo iz Arijcev.
5. Kitajska civilizacija. Sem naj bi prav tako prišli Arijci iz Indije in se začeli mešati z rumeno raso.
6. Stare civilizacije italijanskega polotoka, zibelka rimske kulture. V tej je po Gobineauju prisotna mešanica Keltov, Iberijcev, Arijcev in Semitov.
7. Germanska ljudstva, ki so v petem stoletju strla rimsko cesarstvo. Ti so za Gobineauja predstavljali prave Arijce.

¹⁹ Gobineau, *Inequality*, str. 58.

²⁰ *Ibid.*, str. 113, 124.

8. – 10. Tri civilizacije Amerike, Mehike in Peruja.²¹

Iz tega seznama jasno vidimo, da po Gobineauju vse civilizacije vsaj delno izvirajo iz bele (arijske) rase. Brez le te po njegovem mnenju ne more obstajati nobena civilizacija. Tako vidimo, da črna in rumena rasa ne moreta biti začetnici neke civilizacije.

²¹ Gobineau, *Inequality*, str. 211-212.

4 ZLORABA NIETZSCHEJA

Friedrich Wilhelm Nietzsche (15. oktober 1844 – 25. avgust 1900) je bil nemški filozof in klasični filolog. Njegova besedila so v preteklosti obsežno spreminjali in izkrivljali pripadniki nemške nacistične politike, med drugimi pa tudi njegova sestra Elizabeth Förster-Nietzsche.²²

Čeprav je Nietzsche cenjen kot eden največjih filozofov, je njegov ugled v preteklosti bil omadeževan zaradi njegovih morebitnih nacionalističnih in antisemitskih prepričanj. Njegova besedila so bila ljubo čtivo diktatorjev, zlasti Benita Mussolinija in Adolfa Hitlerja. Predvsem slednji je njegove ideje in razmišljanja s pridom uporabljal pri snovanju svoje antisemitske in nacistične ideologije. Nacisti so z izbiro in preurejanjem besedil v Nietzschejevi filozofiji našli podlago za njihovo dokazovanje večvrednosti arijske rase in njihovo antisemitsko propagando. Od njega so prevzeli pojme, kot so nadčlovek, volja do moči ter morala gospodarjev in sužnjev, ki so jih vzeli povsem iz konteksta. Filozofu v čast so celo zgradili muzej v Weimarju in misleca tako častili, kot da bi bil osrednji (pred)filozof nacionalsocializma.²³

Zaradi nacistične propagande in ponaredb njegove sestre je nastal mit o Nietzscheju kot "botru fašizma". Filozofova sestra se je, po bratovem živčnem zlomu in začetku duševne obolevnosti leta 1889, lotila preurejanja in spreminjanja njegovih tekstov – zlasti iz zapuščine – tako, da so ustrezali njenim političnim prepričanjem. Kako zelo je bila obsedena s svojo ideologijo, priča dejstvo, da sta se z možem Bernhardom Försterjem leta 1887 odločila preseliti v Paragvaj, kjer sta sredi džungle skušala ustvariti lastno čisto arijsko kolonijo, imenovano Nueva Germania. Förster Nietzschejeva je ponaredila številne opombe v bratovih besedilih, ki so nakazovale, da je citiral in povzemal ideje francoskega filozofa Arthurja de Gobineauja, ki je zagovarjal rasno nadrejenost germanskih Arijev. V svojo izdajo bratovega dela *Volja do moči* je vključila le 270 do 372 aforizmov, med katerimi je bila večina spremenjenih. Iz dela *Onstran dobrega in zlega* pa je odstranila stavke, kot so: "Antisemiti Judom ne morejo odpustiti tega, da imajo duha ... Izogibaj se človeka, ki sodeluje v nepoštenih rasističnih prevarah."²⁴

²² <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/414670/Friedrich-Nietzsche>

²³ Meysels, *Nacionalsocializem*, str. 14-15.

²⁴ M. Ko., *Slovenske novice*, Kako je govoril Friedrich Nietzsche, 21.1 2010, str. 27.

Kljub prijateljstvu z antisemitskim skladateljem Richardom Wagnerjem, ki je pozneje razpadlo, Nietzsche nikoli ni bil ne nacionalist ne antisemit ali kar koli podobnega.

4.1 Filozof nenemštva

“Zakaj neki omenjamo tega nemškega učenjaka na tem mestu? Ker je učil na pol blazne, na pol revolucionarne nauke, katerih so se navzela vsa germanska plemena, posebno njih mlajše, študujoče generacije, ki so zopet prenesle pogubna načela na neizobraženo maso nemškega ljudstva, tukaj pa so šele začeli Nietzschejevi nauki pravzaprav gnati korenine na sramoto vsaki kulturi.”²⁵

Takšne in podobne besede o Nietzscheju lahko prebiramo v različnih časopisih z začetka dvajsetega stoletja. Prej citiran članek, ki je bil objavljen leta 1900 ob njegovi smrti, Nietzscheja predstavlja kot germanofila, katerega ideal je bil nadčlovek, v katerem si je predstavljal popolnega Germana (Nemca). Tega naj bi filozof predstavil v svojem spisu Tako je govoril Zaratustra: “Ljudje niso jednaki. Pa tudi ne smejo nikdar jednakopravni postati. Kaj bi bilo potem z mojim nadčlovekom (Germanom)?”²⁶ Res je, da je Nietzsche trdil, da ljudje niso enaki in to tudi ne smejo postati. Ampak neenakost ljudi on sam ne utemeljuje na superiornih Nemcih, temveč na svojem pojmovanju morale. Ker avtor članka navaja Zaratustro kot dokaz Nietzschejevega germanofilstva, si upam trditi, da njegovega spisa ni razumel oziroma sploh prebral. V Zaratustri res zasledimo omembo Nemcev, ampak še tukaj gre za zasmehljivo opazko. Zaratustra tako v delu spregovori po “nemško in meniško” s svojimi gosti. “Nemško in meniško? Bog se usmili! ... Videti je, da ljubih Nemcev ne pozna, ta modrijan z Jutrovega! Ampak če misli nemško in nemoško – naj mu bo. To dandanašnji še niti ni najslabši okus!”²⁷

Na primeru članka smo torej videli, kakšne predstave so se ponekod širile o Nietzscheju – bil naj bi germanofil. Da temu ni tako, pa ugotovimo, če pozorno beremo njegova dela. Nietzsche o Nemcih namreč ni mislil nič posebno dobrega. V *Ecce Homo* je zapisal, da se Nemcem niti ne sanja, kako ničvredni so.²⁸

²⁵ Novice gospodarske, obrtniške in narodne, Po Nietzsche-jevi morali, 7.9.1900, List 36., str. 343.

²⁶ Ibid., str. 344.

²⁷ Nietzsche, Zaratustra, str. 322-323.

²⁸ Shirer, Vzpon in padec, str. 155.

“Nietzschejeva kritika nikakor ne izvira iz sovraštva do Nemcev, temveč iz njegove globoke ljubezni do lastnega naroda,”²⁹ je zapisal Maks Robič v Ljubljanskem zvonu leta 1933. S tem bi se mogoče lahko strinjali, če bi vzeli v obzir Nietzschejeve besede, ko piše, da se je zelo zgodaj z nekakšnim obžalovanjem zavaroval pred nemško ožino. Kakršna koli je že ta ljubezen bila, pa kasneje v njegovem življenju ni bila tista “normalna ljubezen”, ki jo poznamo. Bila je to neka sprevržena ljubezen, saj sam pravi: “Tistim ljudem, za katere mi je kaj želim trpljenje, zapuščenost, bolezen, zapostavljanje, ponižanje ... nobenega sočutja nimam zanje, ker jim želim edino, kar danes lahko dokaže, ali ima kdo vrednost ali ne – da zdrži.”³⁰ Da bi to lahko razumeli, si moramo podrobno ogledati njegov koncept morale, h kateremu se bom vrnil kasneje v naslednjem poglavju.

Leta 1870 se je Nietzsche kot prostovoljni bolničar udeležil vojne proti Francozom. Po vojni je pričakoval, da se bo zmagovita in združena Nemčija preusmerila h kulturi in njenim nalogam. To se ni zgodilo. V Bismarckovi dobi, ki jo imenuje dobo poneumljanja, je vsa pozornost Nemcev bila posvečena vprašanju moči, bogastva in udobja. Zato je dejal: “Deutschland, Deutschland über alles je morda najbolj bedasta parola, kar jih je kdaj bilo. Čemu sploh Nemčija – vprašam – če noče, ne zastopa, ne prikazuje nečesa, kar ima več vrednosti kakor to, kar je zastopala katerasibodi druga dosedanja sila! Sama na sebi je Nemčija ena velika država več, ena abotnost več na svetu.”³¹ To razočaranje je izhodišče Nietzschejeve kritike nemštva.

Nietzsche pravi, da so vsi veliki ljudje skeptiki. Tako je tudi njegov Zaratustra skeptik. S tem hoče povedati, da ljudje ne smemo slepo verjeti katerim koli naukom, ampak moramo o njih dvomiti. “Svobodnost v odnosu do vseh prepričanj spada k moči svobodno gledati. Prepričanja so nevarnejši sovražniki resnice kot laži.”³²

Ena izmed takih prepričanj je nacionalizem. Za slednjega Nietzsche krivi Nemce, češ da so z njim spravili Evropo ob njen smisel. Sam namreč vidi Evropo kot eno enoto, politično in gospodarsko enoto s ciljem vladanja na Zemlji. “Nacionalna blaznost” pa naj bi Evropo le odtujila. “Nemci so s svojimi osvobodilnimi vojnami spravili Evropo ob smisel, ob čudežni smisel eksistence Napoleona – s tem imajo na vesti vse, kar je prišlo, kar je danes tu, to

²⁹ Robič, Ljubljanski zvon, Nietzsche kot filozof nemštva, 1933, letnik 53, številka 4, str. 237.

³⁰ Nietzsche, Volja do moči, str. 508-509.

³¹ Robič, Ljubljanski zvon, Nietzsche kot filozof nemštva, str. 237.

³² Nietzsche, Berilo, str. 150.

kulturi najsovražnejšo bolezen in brezumje, kar jih je, nacionalizem, za katero boleha Evropa ...³³

In kaj je s čistostjo nemške oziroma germanske rase? Nietzsche pravi, da so Nemci ljudstvo najbolj neznanskih zmesi in stikov ras, mogoče celo s pretežno predarijsko prvino.³⁴ Nadaljuje, da so ljudstvo, ki hoče trpeti za “nacionalno živčno mrzlico”, duha pa jim kvarijo napadi poneumljenosti, kot so “protijudovsko, protipoljsko, tevtonsko in še kakšno trapanje”. Te trapanije pa so nacistom predstavljale neizpodbitna dejstva njihove tako imenovane rasne doktrine. Torej neupravičeno bi bilo imeti Nietzscheja za “osebnega filozofa” nacionalsocializma. O starih Germanih in sodobnih Nemcih pa piše, da med njimi obstaja komajda kako pojmovno sorodstvo, da o krvnem niti ne govorimo.³⁵

Čim bolj se je Nietzsche poglobljajal v uganko nemštva, tem ostrejše so postajale njegove sodbe o Nemcih. Pravi, da Nemci nimajo nobenega okusa za kulturo ter da je tako najboljša nemška knjiga Sveto pismo.³⁶ Glede nemške kulture je vedno imel občutek propada. Nazadnje ugotavlja, da pravzaprav Nemci kulture še sploh nimajo. Zakaj je temu tako? Nietzsche odgovarja, ker Nемец sam še sploh ne obstaja, šele nastaja, se razvija in zato še ne more imeti kulture. Iz te kritike, da Nемец pravzaprav še ni, pa izvira njegovo upanje za boljšo prihodnost Nemcev in nemštva. “Nемец se šele oblikuje. Nemci so predvčerajšnji in pojutrišnji, nimajo pa današnjega dne.”³⁷

4.2 Tako je govoril Nietzsche

Biologija igra ključno vlogo pri Nietzschejevem pojmovanju morale. Svojo filozofijo je oprl na teorijo darvinizma, kjer v naravi obstoji samo to, kar je dovolj močno, da zmaga v krutem boju za obstanek. Vzemimo za primer naslednji živali: volka in ovco. Ovca je žival, ki živi v čredi, medtem ko je volk samotar. Slednji je plenilec, njegov plen pa je ovca. Nietzsche pravi, da je tako tudi pri ljudeh. Nekateri se rodijo šibki, bojzljivi in se zaradi občutka varnosti pridružijo čredi, medtem ko se drugi rodijo neustrašni in močni. Če uporabimo Nietzschejeve besede, nekateri se rodijo kot sužnji, drugi kot gospodarji. Katere vrste bomo, gospodarji ali

³³ Nietzsche, Berilo, str. 51.

³⁴ Nietzsche, Onstran dobrega in zlega, str. 153.

³⁵ Ibid., str. 160-161.

³⁶ Ibid., str. 159.

³⁷ Nietzsche, Volja do moči, str. 70.

sužnji, na to ne moremo vplivati. "Človeku ni mogoče zbrisati iz duše tistega, kar so najrajši in najstanovitneje počeli njegovi predniki ..."³⁸ Tip sužnja oziroma gospodarja torej podedujemo. Ta podedovanost pa je, tako pravi Nietzsche, vprašanje rase.

In kaj ima vse to opraviti z moralno? Nietzsche pravi, da kar nekdo vzame za moralno, ni stvar religije, temveč je to odvisno od njegove podedovane človeške narave. Vrnimo se k primeru ovce in volka. Njuna narava je različna, prav tako pa tudi to, kar se jima zdi dobro oziroma slabo, zlo. Ovci se bo tako zdelo dobro, da se v miru pase s preostalo čredo, volka in njegovo moč pa bo imela za zli, saj je njegov plen. Na drugi strani se bosta volku njegova moč in prezir do ovac zdeli dobri in naravni. To je tista Nietzschejeva podedovana narava. Volk in ovca se tako v ničemer ne bi strinjala glede morale. Nietzsche verjame, da je enako tudi pri ljudeh. Delijo se na močne in šibke, in tudi ti se glede morale ne morejo sporazumeti, kakor ne ovca in volk. Torej univerzalne morale ni. Nietzsche zato loči dve morali: moralo gospodarjev in moralo sužnjev. Važna je torej perspektiva oziroma gledišče šibkih (sužnjev) in močnih (gospodarjev). Šibkim se bo tako zdela njihova suženjska morala dobra, medtem ko se bo močnim zdela dobra njihova morala gospodarjev.³⁹

"Morala je danes v Evropi morala čredne živali (suženjska morala),"⁴⁰ je razočarano zapisal Nietzsche. Ta morala povzdiguje kot prave človeške vrline skupnost, dobrohotnost, obzirnost, marljivost, zmernost, skromnost, prizanesljivost in sočutje. Te vrline, kot pravi Nietzsche, so simptom šibkosti in bolnosti ter onemogočajo človeškemu potencialu oziroma človeku, da iz sebe naredi nekaj več. Na drugi strani pa filozof povzdiguje moralo gospodarjev, ki predstavlja ravno nasprotne vrline. H gosposki morali tako spadajo: "vera vase, ponos nase, globoko sovraštvo in ironija nasproti nesebičnosti, rahlo zaničevanje ter previdnost pred sočutjem in toplim srcem. Taka morala je samopoveličevanje, vse kar pozna na sebi, spoštuje. V ospredju je občutek polnosti in moči."⁴¹ Nietzsche pravi, da tudi gosposki človek pomaga nesrečnemu, vendar skoraj nikoli iz sočutja, temveč bolj iz nekakšnega gona, ki nastaja iz preobilja moči. "Dobro je vse tisto, kar v človeku poviša občutek moči, voljo do moči, moč samo, slabo pa tisto, kar izvira iz šibkosti, nepripravljenosti za moč, za več moči."⁴²

³⁸ Nietzsche, *Onstran dobrega in zlega*, str. 183.

³⁹ Hicks, Nietzsche, str. 56.

⁴⁰ Nietzsche, *Berilo*, str. 44.

⁴¹ Nietzsche, *Onstran dobrega in zlega*, str. 176.

⁴² Nietzsche, *Berilo*, str. 264.

Na podlagi tega pojmovanja morale Nietzsche loči dva tipa ras: rase gospodarjev in rase sužnjev. Kriterij za opredelitev tipa rase pa je dominantnost morale gospodarjev ali sužnjev. Tako se lahko v različnih kulturah obe morali med seboj tudi prepletata.⁴³

4.2.1 O Judih

Mogoče se je komu zdelo prejšnje poglavje nekoliko neumestno, vendar je razlaga Nietzschejevega mišljenja o morali ključna za razumevanje njegovega odnosa do Judov in drugih ras. Nietzsche je bil razočaran nad sodobnim svetom, kjer je prevladovala morala črede oziroma morala sužnjev. Svet naj bi tako povečeval moralne vrline sužnjev, obsojal pa vrline gospodarjev. Zakaj je temu bilo tako?

Za zmago morale sužnjev Nietzsche krivi judovsko-krščansko⁴⁴ moralno tradicijo. Izvor suženjske morale je iskal v času judovskega suženjstva v Egiptu. Judje so bili dolgo časa suženjsko ljudstvo pod močnimi egipčanskimi vladarji. Ampak Judje so preživeli suženjstvo in vse ostalo naprej, medtem ko so njihovi nekdanji egipčanski gospodarji že davno propadli. Ohranili so svojo religijo in kulturo ter se naselili po vsem svetu. Kako jim je to uspelo? Nietzsche pravi, da če so Judje hoteli preživeti na tem krutem svetu kot sužnji, so se morali naučiti ubogljivosti, odpuščanja, potrpežljivosti in ponižnosti – suženj, ki teh lastnosti nima in je maščevalen, se lahko gospodarju upre in tako ga bo slednji lahko kaznoval tudi s smrtjo. Te vrline naj bi Judje poudarjali, da bi preživeli, ali če rečemo drugače, moralo so uporabiti kot strategijo za preživetje. Nietzsche tukaj sklene, da so v tem času te suženjske vrline postale kulturne vrline judovskega ljudstva. Ampak to še ni vse. Judje naj bi moralo uporabiti tudi kot orožje maščevanja. Namreč tudi med suženjskimi ljudstvi se lahko rodijo močni (gospodarji) ljudje. Ti ljudje, kot pravi Nietzsche, nočejo biti sužnji, hočejo svojo moč in zato slej ko prej zamerijo gospodarju, ki jim ukazuje. Ti ljudje naj bi bili duhovniki, ki so povečevali šibke (sužnje) in obsojali močne (gospodarje) ljudi. Ker se duhovniki niso mogli fizično maščevati, naj bi izkoristili moralo kot psihološko orožje v boju proti gospodarjem. Kot dobre so predstavljali moralne vrednote sužnjev, kot slabe, zle pa vrednote gospodarjev. Slednjim naj bi tako hoteli omajati samozavest s tem, da bi v njih vzbudili občutek krivde, kar bi pa vodilo k njihovemu propadu.⁴⁵ “Vse, kar se je na zemlji storilo proti imetnikom, nasilnežem,

⁴³ Nietzsche, Berilo, str. 87.

⁴⁴ Za Nietzscheja ni bistvene razlike med Judi in kristjani - Jezus je bil Jud, ki je hotel reformirati judaizem. Po Nietzschejevem mnenju imajo Judje in kristjani isti pristop k razumevanju morale.

⁴⁵ Hicks, Nietzsche, str. 63-71.

gospodarjem, oblastnikom, ni vredno besed v primerjavi s tem, kar so proti njim storili Židje ... Zgrabili so jih z zobmi najglobljega sovraštva (sovraštva iz nemoči), namreč samo bedni, samo ubogi, nemočni, nizki so dobri ...”⁴⁶

In kdo je zmagal v tem boju? Nietzsche odgovarja: “O tem vendar ni dvoma: v samem Rimu se klanjajo pred tremi Židi, kot vemo, in eno Židinjo (pred Jezusom iz Nazareta, ribičem Petrom, preprogarjem Pavlom in pred materjo omenjenega Jezusa, imenovano Marija).”⁴⁷ Nietzsche tako krivi tudi krščanstvo, ki je kot judovska cerkev svobodnejše izpovedi, oziroma emancipirano judovstvo, dalje bilo boj morale, boj dobrega in zlega.⁴⁸

Čeprav Nietzsche krivi Jude za vstajo suženjske morale in jim zato nameni veliko ostrih besed, jih, ironično, zaradi tega tudi ceni, saj so tako uspeli preživeti. Zato imajo Judje duha, ki jim ga antisemiti nikakor ne morejo odpustiti. Nietzsche nadalje trdi, da če bi Judje hoteli – ali če bi jih k temu prisilili antisemiti – bi lahko že tedaj imeli premoč in oblast nad Evropo. “Judje so brez vsakršnih dvomov najmočnejša, najbolj žilava in najčistejša rasa, kar jih zdaj živi v Evropi; še celo v najslabših razmerah se znajo prebiti (in še bolje kakor v ugodnih) ...”⁴⁹ Tako so Judje pokazali Nietzschejevo voljo do moči, ki je bistvo življenja. Ampak da ne bo pomote, volja do moči ni volja do življenja. Slednja je le posamezen primer volje do moči. Ta je nekaj več - “ne le samoohranitev, temveč hotenje prisvojiti, zagospodovati, se povečati, se okrepiti”.⁵⁰ Nietzsche vsekakor ni bil antisemit, dejali bi lahko ravno nasprotno, antisemitizem je odločno zavračal. Njegov odklonilen odnos se kaže le v pojmovanju morale do dobrega in zlega. Potemtakem je tudi vsa krščanska Evropa na njegovi listi negativnega. Antisemitov, “teh najnovejših špekulantov v idealizmu, ki so krščansko-arijsko-poštenjaško zavijali s svojimi očmi”⁵¹, pa ni maral. “Prikrajšani dekadenti vseh vrst se puntajo zaradi sebe in potrebujejo žrtve, da ne bi želje po uničevanju gasili na sebi (-kar bi bilo samo po sebi še pametno). V ta namen jim je potreben videz pravice, se pravi teorija, po kateri bi lahko prevalili dejstvo svoje eksistence, svoje takosti na kakšnega grešnega kozla. Ta je lahko Bog

⁴⁶ Nietzsche, *Onstran dobrega in zlega*, str. 223-224.

⁴⁷ *Ibid.*, str. 240-241.

⁴⁸ Nietzsche, *Volja do moči*, str. 110.

⁴⁹ Nietzsche, *Onstran dobrega in zlega*, str. 160.

⁵⁰ Nietzsche, *Volja do moči*, str. 388

⁵¹ Nietzsche, *Onstran dobrega in zlega*, str. 341.

(v Rusiji) ali družbeni red ali vzgoja in pouk ali Judje ali imenitniki ali sploh srečneži katere si že bodi vrste.”⁵²

4.2.2 O mogočni rumeni zverini

“Nekakšno krdelo plavih zveri, zavojevalska in gospodovalna rasa, ki – vojaško organizirana in z organizacijsko močjo – brez pomislekov položi svoje strašne šape na številčno neznansko močnejše prebivalstvo.”⁵³

Nietzsche je v zvezi s to zverjo govoril tudi o globokem, ledenem nezaupanju, ki ga je Nemeč še vedno zbujal, brž ko je prišel na oblast. To je bil še vedno nek odmev groze, s katero je Evropa dolga stoletja gledala besnenje “plave germanske bestije”.⁵⁴ Najdemo še več omemb mogočne zveri: “Na dnu vseh teh imenitnih ras prepoznamo zver, sijajno klateško plavo bestijo, ki hlepi po plenu in zmagi; od časa do časa potrebuje izpraznitev tega skritega dna, žival mora ponovno na plan, mora ponovno nazaj v divjino.”⁵⁵

Kaj oziroma kdo je ta plava zver ? Kaj sploh lahko razberemo iz teh Nietzschejevih besed? Pod krdelom plavih zveri so si nacisti predstavljali arijsko raso oziroma Arijce. Tako so s svojo propagando, na podlagi Nietzschejeve mogočne zveri, utemeljevali superiornost nemške arijske rase. Ampak če pozorno beremo originalna Nietzschejeva dela, vidimo, da so te besede bile vzete iz konteksta. Plava bestija, na katero se sklicuje Nietzsche, je lev. Tega uporabi kot metaforo za človeka (gospodarja), ki ima “levjega duha” (moč in pogum). Tega naj bi imeli tudi stari Germani, vendar niso bili edini. Ta duh in moč sta se kazala v še številnih drugih rasah. Kot dokaz naj navedem zadnji citat v celotnem kontekstu: “Na dnu vseh teh imenitnih ras prepoznamo zver, sijajno klateško plavo bestijo, ki hlepi po plenu in zmagi; od časa do časa potrebuje izpraznitev tega skritega dna, žival mora ponovno na plan, mora ponovno nazaj v divjino: romansko, arabsko, germansko, japonsko plemstvo, homerski junaki, skandinavski Vikingi – ta potreba je vsem skupna.”⁵⁶ Nietzsche tukaj našteje predstavnike več ras. Čeprav zagovarja biologijo kot temelj za neko kulturo, kot smo to videli v prejšnjih poglavjih, to ne pomeni, da podpira rasizem v smislu, da je katera rasa nujno

⁵² Nietzsche, Volja do moči, str. 422.

⁵³ Nietzsche, Onstran dobrega in zlega, str. 272.

⁵⁴ Ibid., str. 231.

⁵⁵ Hicks, Nietzsche, str. 78.

⁵⁶ Nietzsche, Onstran dobrega in zlega, str. 230.

superiorna drugi. Superioren tip človeka se lahko oblikuje v kateri koli rasi. Z nacisti, ki so postavljali arijsko raso na prvo mesto, se tako Nietzsche nikakor ne bi strinjal. V Volji do moči je kvečjemu zapisal, da je arijski vpliv izpridil ves svet. Kar pa se tiče prej omenjene plave germanske bestije, so tukaj nacisti prezrli Nietzschejevo razlago, ki sem jo že podal – namreč, da med sodobnimi Nemci in starimi Germani filozof komajda vidi pojmovno sorodstvo, kaj šele krvno.⁵⁷

Vseeno pa je Nietzsche grmel zoper demokracijo in parlamente, slavil vojno in pisal o močnejši rasi, rasi gospodarjev - “prihodnjih gospodarjih zemlje”. Tukaj je oznanjal prihod nadčloveka, tirana, ki bo superioren vsem drugim. Ta ne bo imel nobene vesti oziroma problema z izkoriščanjem drugih ljudi za dosego svojega cilja. Njegov cilj pa bo prevrednotiti vse dotedanje vrednote. Nadčlovek bo svoboden od vseh prepričanj, bo onstran morale, onstran dobrega in zlega in tako bo lahko postavil nove “sijajne” vrednote. Kakšne pa te bodo, Nietzsche ne pove. Teorija nadčloveka se je kasneje lepo vključevala v nacistično psevdofilozofijo, kjer je filozofov nadčlovek bil poistoveten z Arijcem. To se seveda nikakor ni ujemalo s prvotno Nietzschejevo zamisljivo, kajti do svojega duševnega propada je ohranil odmaknjenost v razmerju do svojih rojakov.⁵⁸

“Pišem za vrsto ljudi, ki je še ni: za gospodarje zemlje. Poznam svojo usodo. Nekoč bo z mojim imenom spojen spomin na nekaj neznanskega – na krizo, kakor je še ni bilo na zemlji, na najglobljo kolizijo vesti, na odločitev, preklicano proti vsemu, v kar so ljudje dotlej verjeli. Nisem človek, sem dinamit.”⁵⁹ In kako prav je imel, spominjamo se ga ...

⁵⁷ Nietzsche, Onstran dobrega in zlega, str. 231.

⁵⁸ Shirer, Vzpon in padeč, str. 155-156.

⁵⁹ Nietzsche, Berilo, str. 18-19.

5 HOUSTON STEWART CHAMBERLAIN – duhovni utemeljitelj nacionalsocializma

“Eden vnetih članov nemškega Gobineaujevega društva je bil Houston Stewart Chamberlain, čigar življenje in delo sestavljata eno najbolj osupljivih ironij v neizprosno razvoju zgodovine, kakršna je vodila k vzponu in padcu Tretjega Reicha.”⁶⁰

Houston Stewart Chamberlain, sin angleškega admirala, nečak angleškega feldmaršala, sira Nevillea Chamberlaina in dveh britanskih generalov ter nazadnje tudi zet Richarda Wagnerja, se je rodil v Portsmouthu leta 1855. Do enajstega leta starosti se je šolal v Ženevi in Franciji, kjer se je naučil francoščine tako dobro, da se je najraje posluževal. Kot njegovemu očetu je tudi njemu bila namenjena vojaška kariera v britanski armadi ali mornarici, zato so ga poslali v vojaško šolo. Ta ga ni preveč pritegnila in kot je napisal sam kasneje v življenju, bolj so ga zanimale glasba, literatura in astronomija. Zaradi šibkega zdravja je moral končati nadaljnje šolanje in oditi na zdravljenje. Po številnih zdraviliščih sta ga spremljala teta in njegov zasebni učitelj Otto Kuntze. Tako ga je usoda pripeljala v stik z Nemcem, ki je na Chamberlaina zelo vplival. Odtlej ga je vedno vleklo k Nemčiji, katere državljan je naposled postal. V nemškem jeziku je napisal vse svoje številne knjige, med katerimi jih je nekaj vplivalo na nemškega cesarja Wilhelma II., Adolfa Hitlerja in še na veliko drugih manj pomembnih Nemcev.⁶¹

Otto Kuntze ga je učil o slavi bojevnike osvajalske Prusije, hkrati pa mu je prikazoval slavo umetnikov in poetov, kakršni so bili Beethoven, Goethe, Schiller in Wagner. Leta 1882 je v svojem sedemindvajsetem letu Chamberlain odpotoval v Bayreuth, kjer je tri leta študiral filozofijo, zgodovino, fiziko, kemijo in medicino. Tam se je seznanil tudi z Wagnerjem, ki je po njegovih besedah postal sonce njegovega življenja. Z Anno Horst, ki je postala njegova žena, je leta 1885 odšel za štiri leta v Dresden in tam naj bi se, kot piše Shirer, jezikovno in miselno spremenil v Nemca. Leta 1905 se je ločil od svoje pruske žene, tri leta kasneje pa se znova poročil z Evo Wagner, hčerko slavnega Richard Wagnerja.⁶²

Chamberlain je bil pretirano občutljiv, nervozen in podvržen pogostim živčnim zlomom. Imel je privide, da ga preganjajo demoni, ki ga neprestano silijo k novim študijskim področjem za

⁶⁰ Shirer, Vzpon in padec, str. 162.

⁶¹ http://www.hs-chamberlain.net/biography_en.html

⁶² Shirer, Vzpon in padec, str. 162-163.

nadaljevanje pisanja njegovih del. Leta 1896, ko se je vračal iz Italije, je v kraju Gardone izstopil iz vlaka, se za osem dni zaprl v hotel in začel obsedeno pisati. Porodil se mu je zametek teme, ki je od tedaj vedno prevladoval v njegovih delih: zgodovina in rasa. Kakršen koli je Chamberlain že bil, res je, da je imel nenavadno široko obzorje, saj je poznal glasbo, književnost, botaniko, biologijo, religijo, zgodovino in politiko. Mislil je, da ga obsedajo demoni, zato so bile vse njegove knjige (o Goetheju, Kantu, Wagnerju, krščanstvu in rasi) napisane v strašni mrzlici, v transu oziroma v nekakšni omami, ki je izvirala iz njega samega. Kakor pravi v avtobiografiji *Lebenswege*, pogosto teh del niti sam ni mogel spoznati za svoje, tako so presejala njegova pričakovanja.⁶³

Vsekakor je Chamberlain bil izredno izobražen človek, kakršnega še danes težka najdemo. Kljub temu pa mu ta izobraženost ni dosti pomagala, saj je – tako kot Gobineau – tudi on zvaril neverjetno votle in plehke rasne “teorije”. Te in tudi velik del njegove zgodovine so kasneje bolj uravnoteženi misleci skritizirali in dobesedno raztrgali. Dejali so, da so Chamberlainove ideje brez vsake vrednosti. Konrad Heiden, antinacistično usmerjeni nemški življenjepisec Adolfa Hitlerja, ki je čutil do vpliva Chamberlainovih rasnih naukov velik odpor, pa je celo dejal, da je Chamberlain “eden najbolj presenetljivih talentov v zgodovini nemškega duhovnega življenja, pravi rudnik znanja in izvernih zamisli”.⁶⁴

Knjiga, ki je najbolj vplivala na nemški duh, nacistom pa priskrbela rasistične ideje, se imenuje *Grundlagen des Neunzehnten Jahrhunderts* (Temelji devetnajstega stoletja). To delo obsega kakih tisoč dvesto strani, ki jih je Chamberlain napisal v devetnajstih mesecih med 1. aprilom 1897 in 31. oktobrom 1898 na Dunaju. Natisnjeno je bilo leta 1899. Tako kot Gobineau je tudi sam Chamberlain našel ključ zgodovine in podlago vse civilizacije v rasi. V Nemcih je uzrl raso gospodarjev in upanje za boljšo, svetlo prihodnost. Trdil je, da so le Nemci podedovali najboljše odlike Grkov in Indoarijcev. “Bog gradi danes samo na Nemcih,”⁶⁵ je zapisal Chamberlain. Glavna tematika njegovih *Temeljev devetnajstega stoletja* je bila borba za obrambo rasnega germanstva oziroma germanske krvi proti tujim elementom judaizma in rimokatolištva. Znova in znova je tudi dokazoval eno izmed poglavitnih tez tega

⁶³ Shirer, *Vzpon in padec*, str. 163.

⁶⁴ *Ibid.*, str. 164.

⁶⁵ Cajnko, *Nacizem*, str. 33.

svojega dela, in sicer, da se je Evropa po zaslugi tevtonske (germanske) invazije izvlekla iz kaosa rimske dekadence.⁶⁶

Objava Temeljev devetnajstega stoletja je sprožila precejšnjo senzacijo in je temu angleškemu germanofilu prinesla v Nemčiji nenadno slavo. Zgornji razredi so jo sprejeli za svojo, saj so v njej očitno našli prav tisto, v kar so si želeli verjeti. V desetih letih je bilo natisnjenih osem izdaj, prodanih pa 60000 izvodov. Do začetka prve svetovne vojne v letu 1914 je število prodanih izvodov naraslo na 100000. Zanimanje zanjo pa je spet vzcvetelo za časa nacizma. Tako so leta 1938 napovedali že štiriindvajseto izdajo, dotlej pa prodali več kot četrta milijona izvodov.⁶⁷

Med najbolj vnetimi bralci te knjige je bil cesar Wilhelm II. Ta je Chamberlaina povabil k sebi v palačo v Potsdamu. Med njima se je razvilo prijateljstvo, ki je trajalo vse do Chamberlainove smrti leta 1927. Začela sta si pogosto dopisovati. Pisma so vsebovala dolge razprave, ki jih je cesar tudi uporabil v svojih govorih. "Bog je poslal Nemcem vašo knjigo, meni pa vas,"⁶⁸ piše cesar v enem svojih pisem. Shirer pravi, da je bil Chamberlain v teh svojih pismih ponekod tako hlapčevski in priliznjen, da bralcu postaja kar slabo. "Vaše Veličanstvo in Vaši podložniki so bili rojeni v skrinji zaveze ... Potem pa Wilhelmu razlaga, kako je obesil njegov portret v svojo knjižnico nasproti Leonardovemu Kristusu, tako da se lahko med delom pogosto sprehaja med obličjema svojega odrešenika in svojega vladarja."⁶⁹

Chamberlain je cesarja nenehno opominjal na poslanstvo in usodo Nemčije. Po izbruhu prve svetovne vojne je pisal, da ko si bo Nemčija zanesljivo zagotovila oblast, se mora takoj lotiti uresničevanja politike genija. "Avgust je načrtno spreminjal svet, Nemčija pa mora storiti isto. Opremljena z napadalnim in obrambnim orožjem, organizirano trdno in brezhibno kot vojska, krepkejša od vseh v umetnosti, znanosti, tehnologiji, industriji, trgovini, financah in skratka na slehernem področju; učitelj, krmar in svetovni pionir s slehernim možem na svojem mestu, kjer bo vsakdo dajal za sveto stvar vse, kar le zmore – taka bo Nemčija s svojo notranjo premočjo osvojila ves svet."⁷⁰ Za takšne in drugačne slavospeve o poslanstvu, ki naj

⁶⁶ David, Hitler i nacizam, str. 55.

⁶⁷ Shirer, Vzpon in padec, str. 167.

⁶⁸ Ibid., str. 167.

⁶⁹ Ibid., str. 167.

⁷⁰ Ibid., str. 168.

bi ga izpolnila Nemčija, ga je cesar Wilhelm II. nagradil z železnim križem. Chamberlain je sredi svetovne vojne, leta 1916, tudi postal nemški državljan.

Toda vpliv Chamberlaina še zdaleč ni dosegel svojega vrhunca. Tega je dosegel s Tretjim rajhom, ki je nastopil šele šest let po njegovi smrti, a katerega prihod je napovedal. Njegove rasistične teorije so prevzeli nacisti, ki so ga slavili kot enega svojih prerokov. V nacistični Nemčiji se je iz tiskarn kar trlo knjig, razprav in člankov, ki so “duhovnega utemeljitelja” nacionalsocializma kovali v zvezde. Rosenberg, eden izmed prvih Hitlerjevih mentorjev, je Führerja večkrat navdajal s svojim občudovanjem do angleškega filozofa. Hitler naj bi za Chamberlainove spise prvič slišal že pred odhodom z Dunaja, kjer so bili tisti čas precej znani med pangermanskimi in antisemitskimi skupinami, katerih literaturo je tako vneto bral. V Mein Kampf Hitler obžaluje, da v času drugega rajha niso bolj sledili Chamberlainovim nazorom.⁷¹

Chamberlain je bil eden izmed prvih izobražencev v Nemčiji, ki so Hitlerju napovedali veliko bodočnost, Nemcem pa boljše možnosti, če mu bodo sledili. Spoznala sta se leta 1923 v Bayreuthu. Hitler je Chamberlainu, ki je bil bolan ter ves razočaran zaradi nemškega poraza v prvi svetovni vojni ter propada cesarstva, ponovno vlil upanja za veličastno Nemčijo. Chamberlain je šele v “češkem kaplarju” videl tistega rasnega genija, ki bo nemštvo popeljal v bodočo slavo, ki ji je že od nekdaj usojena. Dan po njunem srečanju je Chamberlain pisal Hitlerju: “Vi morate opraviti mogočne stvari ... moje zaupanje v nemštvo ni omahovalo niti za hip, čeprav je bila moja nada – to priznam – v oseki. Vi ste z enim samim zamahom spremenili stanje v moji duši. To, da Nemčija v trenutku najgloblje potrebe nakloni rojstvo Hitlerju, priča o njeni življenjski moči; njeno življenjsko moč enako izpričuje vpliv, ki izžareva iz njega; kajti to dvoje, osebnost in vpliv, sodita skupaj ... Naj vas varuje bog!”⁷²

To se je dogajalo v času, ko je imel Hitler še malo privržencev in ko je večina Nemcev še mislila, da je s svojim čudaškim vedenjem nič več kot navadna šala. Toda njegova osebnost je učinkovala na ostarelega Chamberlaina. Obnovila mu je zaupanje v ljudstvo, ki si ga je bil izbral po svoji volji. Navsezadnje se je pridružil nacistični stranki ter začel pisati za njene namene. Tako je v nekem članku, leta 1924, pozdravljal Hitlerja, ki je bil takrat v zaporu, kot božjega sla, ki bo vodil nemško ljudstvo. Sedemdeseti rojstni dan tega angleškega Nemca, ki je bil 5. septembra 1925, je nacistični časnik Völkischer Beobachter počastil s petimi stolpci

⁷¹ Shirer, Vzpon in padec, str. 168-169.

⁷² Ibid., str. 169.

hvalnic, v katerih je pisalo, da so njegovi Temelji devetnajstega stoletja sveto pismo nacističnega gibanja. Šestnajst mesecev kasneje, 11. januarja 1927, je Chamberlain umrl. Poleg kneza, ki je zastopal Wilhelma II. (ta se ni smel vrniti na nemška tla), je bil Hitler edina vidna javna osebnost na njegovem pogrebu. O pogrebu je poročal Völkischer Beobachter, ki je germanofilu spet pel neverjetno hvalo: "Nemško ljudstvo je z njim izgubilo enega velikih orožarjev, čigar orožje do današnjega dne še ni bilo prav uporabljeno."⁷³

5.1 Sveto pismo nacizma

Enako kot Gobineau je tudi sam Chamberlain našel ključ zgodovine in podlago vse civilizacije v rasi. Delo Temelji devetnajstega stoletja je nastalo pod očitnim vplivom Arthurja de Gobineauja in njegovega Eseja o neenakosti človeških ras. V svojem delu je Chamberlain naprej razvil sprejete Gobineaujeve teze, pri čemer je, v nasprotju z Gobineaujem, zelo občudoval tudi sodobne Nemce tako kot stare Germane.

Pesimistični Gobineau ni verjel v nobeno akcijo, ki bi lahko preprečila splošno degeneracijo in razvrednotenje ter zasukala tendenco v nasprotno smer. Tudi v tej točki so se Chamberlainovi nazor razlikovali. Anglež je bil namreč eden tistih optimističnih gobineaujevcev, ki so verjeli, da je mogoče raso ponovno prekaliti in izboljšati s pravnimi mešanici. Poslanci, ki bodo to nalogo opravili, pa so za njega bili vsekakor čistorasni Nemci.

Chamberlain pravi, da je Gobineau razvil neresnično oziroma smešno teorijo, kjer se izvirno čiste plemenite rase mešajo med sabo, ta njihova neprestana križanja skozi zgodovino pa nepreklicno vodijo k vedno manjši čistosti in plemenitosti rase. Od tod izvira Gobineaujevo pesimistično gledanje. Chamberlain pa poda povsem nasprotni, optimističen pogled: "Plemenita rasa ne pade iz nebes, plemenita postane postopoma, tako kot sadno drevje. To je proces, ki se lahko kadarkoli začne vedno znova, ko so za to ustvarjeni pogoji."⁷⁴ Ti pogoji, kot pravi, so lahko "stvar nesreče oziroma sreče", torej naključja, kar pa je še bolj pomembno, lahko so rezultat izjemnega načrta. Nadalje še trdi, da pri mešanju nemških oziroma germanskih ras med sabo ni vidne nobene škode, ravno nasprotno; te postanejo degenerirane samo, če se mešajo s tujimi elementi oziroma drugimi rasami. Tukaj vidimo glavno točko razhajanja med Gobineaujem in Chamberlainom. Sedaj lahko razumemo, zakaj je slednji pri

⁷³ Shirer, Vzpon in padec, str. 170.

⁷⁴ Chamberlain, The Foundations: Volume I, str. 263.

nacistih bil izjemno bolj priljubljen – zaradi izjemnega načrta človeka, ki lahko in mora ustvariti plemenito čisto raso. Tega glavnega načela pa so se kasneje vsekakor trdno oprijeli nacisti, ko so gojili superiorno arijsko raso.⁷⁵

Kdor hoče razložiti in razumeti devetnajsto stoletje, mora najprej preučiti, kar je podedovanega iz zgodovine. Podedovane pa so tri reči, pravi Chamberlain: grška filozofija in umetnost, rimsko pravo in Kristusova osebnost. So tudi trije dediči: Judje in Nemci, ki sta za Chamberlaina edini čisti rasi, in latinski mešanci iz Sredozemlja, ki jih poimenuje kaos ljudstev.⁷⁶

5.1.1 Glavni temelj devetnajstega stoletja

Chamberlain pravi, da so Nemci v zgodovino stopili zelo pozno, pravzaprav šele v trinajstem stoletju. Ampak svojo pravo vrednost so dokazali že dolgo pred tem, in sicer tedaj, ko so strli rimsko cesarstvo. Peto stoletje je za Chamberlaina predstavljalo pomembno prelomnico, politični preobrat, iz katerega so se rodile “nove plemenite rase, novi lepi jeziki in nova kultura ter dali svetu upanje za boljšo, svetlo prihodnost”.⁷⁷ Chamberlain trdi, da je smešna predpostavka, po kateri naj bi bili tevtonski barbari tisti, ki so povzročili tako imenovano srednjeveško noč. Ta noč naj bi prej sledila moralnemu in intelektualnemu propadu brezrasnega človeka kaosa, ki je prebival v osrčju rimskega imperija. “To ni bila noč, ampak prebujanje novega dne.”⁷⁸ Dodaja, da če ne bi bilo Tevtonov, bi nad svet zares legla brezkončna noč. Edino upanje za svet je videl v Tevtonih, ki so mu predstavljali edini žarek svetlobe na tedanjem degeneriranem svetu. Rimski imperij pa je za njega bil “greh proti naravi, v katerem je rasni kaos grozil s pogubo sveta”. Tu vidimo prevzet Gobineaujev vzorec, kjer so Rimljani predstavljali le navadne rasne križance.⁷⁹

In kdo so bili ti prekrasni Tevtoni, v katerih je Anglež uzrl edino upanje za prihodnost vsega človeštva? Tevtoni so bili razred arijske rase, v katero je Chamberlain uvrstil tudi številna druga ljudstva: Grke, Latine, Kelte in Slovane. Med same Tevtone je vključil tudi Kelte in Slovane (severne evropske rase, kot jih poimenuje), čeprav v ožjem smislu za Tevtona šteje le

⁷⁵ Chamberlain, *The Foundations: Volume I*, str. 263.

⁷⁶ Shirer, *Vzpon in padec*, str. 165.

⁷⁷ Chamberlain, *The Foundations: Volume I*, str. 323.

⁷⁸ *Ibid.*, str. 324.

⁷⁹ *Ibid.*, str. 320-321.

Nemca. Le slednji so za Chamberlaina predstavljali prave Tevtone. Za Slovane, ki jih je tudi uvrstil med Tevtone, pa pravi, da so tudi oni vstopili v zgodovino z neverjetno drznostjo, ampak v sodobnem svetu izgubljajo tisto "pravo tevtonsko moč". Po njegovem kriteriju so edini Slovani, v negermanskem smislu, Rusi.⁸⁰ Pri teh opredelitvah se kaže prevzeta Gobineaujeva hipoteza o izvoru arijske rase v osrednji Aziji, od koder je slednja prišla v Evropo. Na severu naj bi ta arijska kri ostala še razmeroma čista, medtem ko se je drugod ta okužila z mešanjem s staroselci.

Kakor koli, njegove opredelitve so na nekaterih mestih zelo nejasne in ohlapne. Razglaša celo, da je Tevton tisti, ki se vede kot Tevton, pa naj bo njegov rasni izvor tak ali drugačen. Potemtakem bi lahko sklepali, da bi tudi nekateri Judje lahko bili Tevtoni. Mogoče pa se je tukaj spomnil lastnega nenemškega izvora. Chamberlain namreč tudi sebe uvršča med Tevtone in to v Temeljih večkrat poudari z naslavljanjem: "Mi Tevtoni smo ...". Piše, da sam spada med največje sinove nemškega naroda oziroma nemške misli, kot so Richard Wagner, Goethe, Beethoven in še številni drugi "tevtonski geniji".⁸¹

Medtem ko za najčistejšo in najmočnejšo raso šteje Tevtone (Nemce), na drugem mestu zapiše, da je anglosaksonska rasa v Angliji trenutno nedvomno najmočnejša v Evropi. Pojasnjuje, da zaradi odmaknjenosti in otoške lege tam ni prihajalo do nenehnega mešanja različnih ras. Izpostavi tudi primer Japonske, kjer naj bi, zaradi enakega položaja, nastala izjemna rasa. Mogoče se je tukaj spozabil, da hvali le Nemce, ali pa je nemškega demona, ki ga je obsedel, zamenjal angleški ali celo japonski. V Temeljih najdemo izredno veliko takih protislovij.⁸²

Chamberlain piše, da nas nekateri antropologi zaman skušajo učiti, da so vse rase enako nadarjene. "To je laž. Obstajajo dobre in slabe rase. Najboljše med vsemi pa so germanske rase (Tevtoni), ki spadajo v razred Arijcev."⁸³ Po Chamberlainu je ta rasa v zgodovini večkrat dokazala svojo večvrednost; vse države, ki jih je ustanovila, so se pokazale kot najmočnejše

⁸⁰ Chamberlain, *The Foundations: Volume I*, str. 257.

⁸¹ *Ibid.*, str. 14.

⁸² *Ibid.*, str. 272.

⁸³ *Ibid.*, str. 542.

na svetu. Spet drugod pa izjavlja, da tako ali tako samo “Tevtoni sedijo na prestolih Evrope”.⁸⁴

Tevtoni oziroma Nemci naj bi posedovali izredne kvalitete, s katerimi se ločijo od vseh ostalih ras. Glavni kvaliteti naj bi bili zvestoba in svoboda. Zvestobo Chamberlain skuša dokazati na primeru bitke pri Pharsalu, ki je potekala leta 48 pred našim štetjem med Julijem Cezarjem in Pompejem Velikim. Med drugimi so se tukaj, na strani Cezarja, bojevale germanske čete in romanizirani Galci. Slednji so z bojišča zbežali, medtem ko naj bi Germani pokazali neverjeten pogum in zvestobo, ko niso zapustili poveljnika, ko jih je ta najbolj potreboval. “Zvestoba, ki so jo pokazali gospodarju, katerega so si sami izbrali,” piše Chamberlain, “je poglobljena značilnost nemškega karakterja.”⁸⁵ Iz vsega tega Chamberlain spet izpelje velik nesmisel, in sicer, da na podlagi te zvestobe lahko vidimo, v katerih ljudeh se pretaka čista nemška, germanska kri. Nadalje trdi, da so rimski cesarji, ravno zaradi brezpogojne zvestobe, najemali Tevtone za osebne stražarje. “V tem smislu zvestobe Tevtonov nihče ne prekaša.”⁸⁶ Zvestobo do ljubljениh, prijateljev, staršev in domovine najdemo pri mnogih ljudeh. Ampak pri Tevtonih Chamberlain vidi nekaj več – dodan je nek neznan element, ki zvestobo prelevi v “globoko spiritualno moč”.⁸⁷

Drugi poglobljeni element, ki naj bi Tevtone ločil od drugih ras, je njihovo pojmovanje svobode. Chamberlain pravi, da je lahko svobodna samo tista rasa, ki si zgradi državo. Pri Grkih je prevladoval individualizem pred skupnostjo oziroma družbo; na drugi strani je pri Rimljanih prevladovala avtoriteta države oziroma vojske pred individualizmom. Chamberlain piše, da pa nemška ljudstva posedujejo izreden nagon oziroma “harmonijo kvalitet”, ki vzdržuje ravnovesje med individualno svobodo, ki se najbolj kaže v ustvarjalni umetnosti in med javno svobodo, na podlagi katere nastanejo države. Nato še izpostavi enega svojih številnih rasističnih primerov: “Črnc in pes služita svojemu gospodarju, kdor koli to pač je: to je morala šibkih; Tevton svojega gospodarja izbere sam, zato je njegova zvestoba zvestoba do samega sebe: to je morala močnih ljudi, ki se rodijo svobodni.”⁸⁸ Tukaj je moč čutiti Nietzschejev vpliv, ko je govora o morali šibkih (sužnjev) in morali močnih (gospodarjev) ljudi.

⁸⁴ Chamberlain, *The Foundations: Volume I*, str. 257.

⁸⁵ *Ibid.*, str. 545.

⁸⁶ *Ibid.*, str. 545.

⁸⁷ *Ibid.*, str. 549.

⁸⁸ *Ibid.*, str. 547.

Svobodno izbiro gospodarja Chamberlain utemeljuje z reformacijo, katere glavni začetnik je prav nemški duhovnik Martin Luther. To za Angleža nikakor ni naključje, saj to obdobje vidi kot upor Tevtonov (Nemcev) proti mednarodnemu imperializmu in vladavini Rima, ki ga niso več hoteli za svojega gospodarja. Svobodna izbira gospodarja in brezpogojna lojalnost slednjemu – to je pravi tevtonizem v Chamberlainovih očeh. Zvestoba, v tem nemškem smislu, ne more obstajati brez svobode. “Svoboda je intelektualni temelj celotne nemške narave, Tevtoni pa so tisti, ki so svet seznanili z idejo osebne svobode.”⁸⁹ Iz teh dveh kvalitiet, zvestobe in svobode, pa naj bi izvirale vse druge lastnosti, ki Tevtone uvrščajo med najboljše na svetu: fizična moč in zdravje, visoka inteligentnost ter neverjeten nagon, ki jih sili k neprestanemu ustvarjanju.⁹⁰

Za Chamberlaina je Tevton najbolj popoln človek, kar jih obstaja, njemu ni noben enak. Je tudi najbolj praktičen človek na svetu. Res je, kot govori Anglež, da je papir prišel s Kitajske, vendar je Tevton tisti, ki se mu je porodila ideja za tiskanje knjig. Prav tako naj bi tudi on izumil železnico. Pravi, da je sodobna civilizacija in kultura specifično tevtonska in je izključno delo tevtonizma.⁹¹ “Današnji pomen posameznih narodov kot živih sil je v premem sorazmerju z deležem pristne tevtonske krvi v njihovih žilah ... Prava zgodovina se začne v trenutku, ko zagradi dediščino iz starine Tevton s svojo roko gospodarja ... Tevton je duša naše kulture. Manj je dežela tevtonska, manj civilizirana je ...”⁹²

Medtem ko na eni strani Chamberlain dokazuje, da je Tevton vsakdo, ki se vede kot Tevton, se po drugi loti dokazovanja slednjega na podlagi telesnih značilnosti. Torej po čem lahko prepoznamo Tevtona? Piše, da ga lahko prepoznamo po svetlih laseh. Sami lasje pa niso zadosten kriterij, obravnavati moramo tudi druge telesne značilnosti, saj kot pravi, obstajajo tudi temnolasi Tevtoni. Dodaja, da če že pa ima človek svetle lase, to zagotovo priča o nemški krvi. Torej Tevtoni imajo svetle lase (lahko so tudi temni) in podolgovato obliko lobanje. V drugi razred pa spadajo vse rase nenemškega izvora, ki imajo manjše lobanje in nujno temne lase. Po teh opredelitvah zunanjih značilnosti pride Chamberlain do zaključka, da pravzaprav sodobno nemštvo vsebuje veliko število tujih, nenemških elementov, ki jih je treba nujno ločiti za ohranitev čiste superiorne rase. Tukaj vidimo tisto rasistično komponento pri

⁸⁹ Chamberlain, *The Foundations: Volume I*, str. 549-550.

⁹⁰ *Ibid.*, str. 574.

⁹¹ Chamberlain, *The Foundations: Volume II*, str. 187-188.

⁹² Chamberlain, *The Foundations: Volume I*, str. 257.

nacistih, ko je treba ločevati Arijce in druge rase (predvsem Jude), ki se med sabo ne smejo mešati in poročati.⁹³

“Tevton ni dober kritik; pravzaprav misli malo v primerjavi z drugimi Arijci; je človek dejanj in čutenj. Poimenovati Nemce narod mislecev je ironija, pravilneje bi jih bilo poimenovati narod vojakov, trgovcev in umetnikov.”⁹⁴ Chamberlain piše, da Tevtona, ki poseduje največjo moč v vsej zgodovini človeštva, čakajo še velika dejanja. Ni še izpolnil najbolj pomembnega poslanstva, ki mu je usojeno. Najprej mora osvojiti ves svet, zatem pa naj bi ga čakal njegov najpomembnejši boj v zgodovini. Ta boj, kot pravi, pa se ne bo bojeval z orožjem, temveč bo potekal v tišini v srcu same družbe s porokami in občevanji, iz katerih se bodo rodili ljudje dobre rase, drugi, manjvredni, pa bodo izginjali. Napoved tega rasnega boja je bistvo Temeljev devetnajstega stoletja, njegov najpomembnejši temelj pa predstavljajo Tevtoni, ki bodo bojevali to vojno. To potemtakem ne bo boj za teritorij ali kakršnokoli materialno korist, to bo boj za raso in to je edino, kar Chamberlain šteje za pomembno.⁹⁵

5.1.2 Izvor nacističnega rasnega antisemitizma

Najdaljše poglavje v Temeljih devetnajstega stoletja je posvečeno Judom. Na začetku tega poglavja Chamberlain obsoja neumni in odvrtni antisemitizem. Pravi, da Judje niso nič manj vredni kot Tevtoni, le drugačni so. Pravzaprav si zaslužijo občudovanje, saj naj bi se dobro zavedali “svete dolžnosti” človeka, da bedi nad čistostjo svoje rase. Izjavi tudi, da ima veliko “židovskih” prijateljev, s katerimi si je zelo blizu. Navsezadnje so tudi njegovi Temelji posvečeni prav Judu, in sicer njegovemu profesorju na Dunaju Juliusu Wiesnerju.⁹⁶

In vendar Chamberlain kasneje, ko analizira judovstvo, drsi prav v tisti antisemitizem, ki ga je prej pri drugih obsojal. Dobršen del podlage za nacistični antisemitizem izhaja prav iz tega poglavja. V njem Anglež poda neko svojo različico zgodovine judovske rase od časov mešanja med Semiti, puščavskimi Beduini in okrogloglavimi Hetiti, ki so imeli “židovski nos”, ter Amoriti, ki so bili Arijci. Toda mešanje z Arijci, z Amoriti, ki so bili po njegovem prepričanju visokorasli, svetlolasi in sijajni, je napočilo prepozno, da bi zares izboljšalo pokvarjeno hebrejsko pleme. Od tega trenutka dalje Chamberlain nasprotuje vsej svoji

⁹³ Chamberlain, *The Foundations: Volume I*, str. 530.

⁹⁴ *Ibid.*, str. 576.

⁹⁵ Mosse, *The Crisis*, str. 96-97.

⁹⁶ Prager, *Why the Jews*, str. 145.

dotedanji teoriji o čisti judovski rasi in ugotavlja, da so se Judje spremenili v “negativno raso” oziroma v “pankrtništvo”.⁹⁷

V srednjem veku je Cerkev obsojala posojanje denarja in zaračunavanje obresti, zato so se z bančnimi posli začeli ukvarjati Judje, ki jim vera tega ni branila. Chamberlain piše, da medtem ko so Judje posojali denar številnim vladarjem, so si s tem ustvarili vsepovsod razne privilegije, ki so jih nezaslišano zlorabljali. Tako dokazuje, da je na primer prisega enega samega Juda zadostovala, da dokaže dolg kristjanu, medtem ko beseda kristjana proti Judu ni imela nobene teže pred sodiščem. “Enako bi se zgodilo tudi v Nemčiji, če ne bi Cerkev in inteligentni državniki ustavili tega zla.”⁹⁸ Pravi, da je nepravilno oziroma nezaslišano tudi to, da je v Italiji celotno prebivalstvo bilo prisiljeno trgovati v nedeljo namesto v soboto, kajti slednji dan je bil judovski sabat. Dalje še razlaga, kako je vse to skupaj nepravilno do Tevtonov, nakar naenkrat izjavi, da so Judje krivci vseh vojn devetnajstega stoletja, kajti njihove finančne operacije naj bi bile povezane z vsemi vojnami. Kako je to vse povezano, Anglež seveda ne razloži. Takšne absurdne in nepodprte trditve se v Temeljih devetnajstega stoletja kar vrstijo ena za drugo.⁹⁹

Ko Chamberlain dalje preučuje judovstvo, še ugotavlja, da Judje hočejo zagospodariti celemu svetu. Navaja knjigo preroka Izaije in trdi, da ko slednji piše, da se bo Jud ponižno priklonil Jahveju, tukaj ne misli tiste skromnosti, o kateri govori Kristus. Jud naj bi se priklonil Jahveju zaradi obljube, da bo “z svojo nogo na vratu vseh drugih narodov postal gospodar sveta”. Ta element, ki ga vsebuje judovska religija, pa je za Chamberlaina “poskus zločina” proti človeštvu. Poimenuje ga poskus, ker mu Judje predstavljajo raso, ki tako ali tako nima nobene moči, da bi kaj takega lahko izpeljala, čeprav še vedno sanja in pričakuje prihod svetovnega imperija.¹⁰⁰

Antisemitske opazke se v Temeljih še kar vrstijo. Chamberlain pravi, da je izbrano ljudstvo patetičen izraz, ki so si ga izmislili Judje, da bi dokazali svojo “lažno veličino”. Nadaljuje, da je Jud učitelj vse netolerance, vsega fanatizma v veri; na toleranco se sklicuje le, ko je sam zatiran. Vse te slabe lastnosti naj bi bile izvorno judovske, ki so jih kasneje prevzele še druge

⁹⁷ Shirer, Vzpon in padec, str. 166.

⁹⁸ Chamberlain, The Foundations: Volume I, str. 343.

⁹⁹ Ibid., str. 343-345.

¹⁰⁰ Ibid., str. 478-481.

religije. Njihovo navidezno nestrpnost dokazuje s trditvijo, da so Judje Jezusa poimenovali “mrtev pes, rojstvo z masko smrti” itd.¹⁰¹

“Rojstvo Jezusa Kristusa je najpomembnejši datum v vsej zgodovini človeštva,”¹⁰² je zapisal Chamberlain. Razglasil je, da je Kristusova osebnost ena najpomembnejših sestavin antične zapuščine novodobnim časom. Zato svojo zgodovino oziroma Temelje začne prav z njim. Pravi, da narodi, ki še niso sprejeli krščanstva, nimajo zgodovine, temveč le neke kronike vladajočih dinastij, pokolov in podobno.

Ker je Jezus za Chamberlaina predstavljal izredno pomembno osebnost, se je kasneje lotil dokazovanja njegovega nejudovskega izvora. Trdil je, da Jezusov galilejski rod in grna aramejščina jasno pričata, da se je v njegovih žilah pretakal dobršen del nesemitske krvi. Nadaljuje s svojo značilno nepodprto trditvijo: “Tisti, kdor trdi, da je bil Jezus Žid, je ali izredno neumen ali pa laže ... Jezus ni bil Žid.”¹⁰³ A kateri rasi je potem pripadal? Chamberlain odgovarja, da je to vprašanje, na katerega ne moremo zanesljivo odgovoriti. A kasneje vseeno ugotavlja, da je bil najbrž Arijec.

Jezus je dejal (Matej 15): “Tvojega življenja ne umaže to, kar pogoltneš, ampak kar izbruhaš.”¹⁰⁴ Njegove besede, nanašajoč se na judovske zakone o hrani, so bile namenjene farizejem. Ni važno, kakšno hrano človek je, pomembneje je, kar govori. In tukaj Chamberlain ugotavlja, da so takšne in drugačne nauke učili že Indo-Arijci tisoč let pred Kristusom. Tako sklepa, da če že ni bil Jezus Arijec po krvi, je bil pa zagotovo Arijec po moralnih in verskih naukih, ki tako izrazito nasprotujejo “materializmu in abstraktnemu formalizmu” judovske vere. Za Chamberlaina je bil Kristus bog mladih indoevropskih ljudstev, predvsem pa bog Tevtonov, saj ni bilo “ljudstva, ki bi bilo bolj kakor Tevtoni pripravljeno za to, da sliši njegov božanski glas”.¹⁰⁵

Chamberlain izjavi, da kakor lahko vsakdo postane Tevton, čeprav je njegov rasni izvor tak ali drugačen, lahko prav tako postane vsakdo tudi Jud. Tako trdi, da slednji lahko postaneš dokaj hitro, če se z njimi (z Judi) veliko družiš ali če pogosto bereš njihove časopise.

¹⁰¹ Chamberlain, *The Foundations: Volume I*, str. 337, 457.

¹⁰² *Ibid.*, str. 5.

¹⁰³ Shirer, *Vzpon in padec*, str. 166.

¹⁰⁴ <http://hisnacerkev.wordpress.com/prevodi/msg-matej/#c15>

¹⁰⁵ Shirer, *Vzpon in padec*, str. 166.

Chamberlain nam za konec poda še nenavaden primer, pravzaprav “dejstvo”, kako prepoznati Juda: “Pogosto se zgodi, da otrok, ki niti ne ve, kaj pomeni beseda Žid, začne jokati, ko se mu slednji približa. Izobražen človek ponavadi ne more ločiti Žida od Nežida; otrok, ki komaj govori, pa opazi razliko. Kaj ni to neverjetno?”¹⁰⁶ Res, neverjetno čudno delo.

¹⁰⁶ Chamberlain, *The Foundations: Volume I*, str. 537.

6 ALFRED ROSENBERG – ideolog nacistične doktrine

Alfred Rosenberg je bil politični ideolog nacistične doktrine. Razvil je ekstremno koncepcijo mita krvi, ki je povezovala rasizem in misticizem z imperialistično idejo o osvojitvi sveta. Bil je eden Hitlerjevih prvih vodnikov. Kot mnogi vodilni nacisti se je tudi Rosenberg rodil izven meja rajha. Luč sveta je ugledal 12. januarja 1893 v družini čevljarja, ki je živel v Revalu (današnji Talinn) na Estonskem. Ta dežela je bila od leta 1721 dalje vključena v ruski carski imperij.

Rosenberg se je odpravil študirat v duhovno središče Rusije, v Moskvo. Leta 1917 je diplomiral iz arhitekture na moskovski univerzi. V Moskvi je preživel boljševiško revolucijo, v kateri je podpiral kontrarevolucionarje. Februarja 1918 se je vrnil v Reval in se prostovoljno prijavil k nemški armadi, ki je takrat zasedla mesto. Toda kot Rusa so ga zavrnil. Še istega leta se je odpravil v München, kjer se je seznanil z Dietrichom Eckartom in prek njega s Hitlerjem.¹⁰⁷ Konec leta 1919 je postal član nacistične stranke.¹⁰⁸

Proti koncu leta 1923 je Hitler imenoval Rosenberga za urednika časnika *Völkischer Beobachter*. Glasilo, ki je pelo neverjetno slavo Houstonu Stewartu Chamberlainu, je tako bilo v rokah Rosenberga. Anglež je namreč s svojimi rasnimi teorijami zelo vplival že na mladega Balta. Rosenberg je dejal, da se je s Chamberlainovimi temelji seznanil že pri šestnajstih letih. Nad knjigo je bil "izredno navdušen".¹⁰⁹

Leta 1927 je Rosenberg ustanovil Nationalsocialistično društvo za nemško umetnost, ki je leto kasneje postala *Kampfbund für deutsche Kultur* (Zveza za obrambo nemške kulture). Njen cilj je bilo izobraževanje ljudi o povezavi med raso in umetniškimi izražanjem. Branila je "vrednost nemške esence v luči današnje kulturne dekadence in promovirala vsako avtentično domačo izraznost nemškega kulturnega življenja".¹¹⁰ Tukaj opazimo vpliv Chamberlaina, pri katerem sta bili rasa in umetnost že tesno povezani. Navsezadnje je slednji Nemce tudi poimenoval za narod umetnikov, med katerimi mu je največjega genija predstavljal prav njegov tast Richard Wagner.

¹⁰⁷ Cecil, *Master Race*, str. 5-6, 19.

¹⁰⁸ *Ibid.*, str. 31.

¹⁰⁹ *Ibid.*, str. 12-13.

¹¹⁰ <http://novamuska.org/?p=446>

Kmalu po pivniškem puču leta 1923 je Rosenberg začel pisati vrsto knjig in razprav, ki so dosegle vrhunec v 700 strani obsegajočem delu z naslovom *Der Mythus des 20. Jahrhunderts* (Mit dvajsetega stoletja). V prvih desetih letih po izidu tega dela leta 1930 so prodali kar pol milijona izvodov. Bilo so to spet blodnje, rasne teorije o nemški večvrednosti. Rosenberg je izjavil, da je to njegovo delo le nadaljevanje Chamberlainovih Temeljev. Hitler pa je o Mitu, o katerem je pogosto govoril, dejal: “Že sam naslov je povsem zgrešen. Nacistično gibanje temelji na sodobni znanosti, ne na mitu. Kot nacionalsocialist bi Rosenberg to lahko vedel. Knjigo bi tako moral poimenovati Znanost dvajsetega stoletja.”¹¹¹ To je bila Hitlerjeva kritika, češ da superiornost Nemcev ne temelji na kakšnem mitu, temveč na znanstveni rasni teoriji. Hitler je o knjigi tudi dejal, da je nerazumljiva, da jo je skušal prebrati, a brez uspeha. Po mnenju nekaterih piscev o Hitlerju, slednji knjige sploh naj ne bi prebral. Ampak ne pustimo se zavesti. Hitlerju so bila razglabljanja Alfreda Rosenberga daleč najbližja in s tem tudi njegov mit krvi, ki ga je tudi sam zagovarjal v *Mein Kampf*.

Hitler je Rosenberga nagrajeval z različnimi funkcijami v stranki. Leta 1930 je postal poslanec v Reichstagu, kjer je potem zastopal stranko v odboru za zunanjo politiko. Leta 1934 mu je bilo zaupano tudi mesto strankinega ideologa, kasneje, leta 1941, pa je bil imenovan še za ministra za okupirane vzhodne pokrajine. Njegov odnos do zasedenih ozemelj je razviden iz enega njegovih memorandumov iz leta 1942. V njem je govoril, da Nemci potrebujejo Slované le kot delovno silo, drugače pa lahko umrejo; “slovanska plodnost ni zaželená, njihova izobrazba pa je nevarna”. Na zasedenih ozemljih je Rosenberg organiziral tudi okrutne pokole prebivalstva.¹¹²

Leta 1946 je bil v Nürnbergu Rosenberg kot vojni zločinec obsojen na smrt z obešenjem. Umrl je v veri oziroma prepričanju gorečega nacionalsocialista: “Nacionalsocializem je bil evropski odgovor na vprašanje našega (dvajsetega) stoletja.”¹¹³

6.1 Gradnja mita krvi

Temelji so bili postavljeni in na njih je Rosenberg začel graditi svoj mit – mit krvi. Na čelu njegovega vrednotenja ras je bila čista nordijska arijska germanska rasa. Prav tako kot

¹¹¹ Ryback, *Hitler's Library*, str. 154-155.

¹¹² Cajnko, *Nacizem*, str. 139.

¹¹³ Cecil, *Master Race*, str. 228.

Chamberlain in pred njim Gobineau Rosenberg zagovarja rasno superiornost severa Evrope. Jug Evrope mu predstavlja rasni kaos, ki ga tvorijo mediteranska, alpska in dinarska rasa.¹¹⁴

Chamberlainov Tevton pri Rosenbergu največkrat nastopa kot nordijski Arijec. Na vrh superiorne nordijske rase, takoj za Nemci seveda, postavi tudi Skandinavijo, Finsko in Anglijo.¹¹⁵

Mit dvajsetega stoletja se začne z nekakšno mitološko zgodovino oziroma z zgodovino "religije krvi", kot to sam poimenuje Rosenberg. Zagovarjal je hipotezo o Atlantidi, o prvotnem nordijskem centru sveta. Od tukaj se je rasa Arijev razširila po celotnem svetu. Po tej hipotezi so Nordijci oziroma Ariji bili voditelji predsokratske Grčije, ki je nazadnje propadla zaradi mešanja superiornih Arijev z nižjimi rasami. Prav tako naj bi Ariji ustvarili tudi veličastno rimsko civilizacijo, ki pa se je bila zlila z judovsko etruščansko raso. Rosenberg pravi, da je kasneje ravno zaradi tega mešanja Rim propadel. Dokončen propad Rima pa naj bi povzročila podelitev državljanstva vsem Nenordijcem.¹¹⁶

Rosenberg piše, da je nordijska rasa vedno bila ustvarjalna, poštena in zvesta. Od Chamberlaina je v celoti prevzel koncept arijskega pojmovanja svobode in zvestobe. Razlaga ju na isti način, kot smo to že videli na primeru Tevtonov. Vendar slednjim očita, za razliko od Chamberlaina, zvestobo tujim (rimskim) gospodarjem, s katerimi jih ni povezovala ista kri. "Te može bomo danes označili kot dezerterje. Samo tisti je zvest, kdo ostane zvest lastni svobodi ..."¹¹⁷ Pod lastno svobodo pa si vsekakor predstavlja enako kri. Tukaj igra ključno vlogo Rosenbergov koncept časti. Slednja se kaže, kot pravi, v zvestobi do svoje rase. Tako pride do zaključka, da ideja svobode pravzaprav ne more obstajati brez časti in obratno. Tukaj vidimo v celoti prevzet vzorec od Chamberlaina, ko le ta govori o nerazdružljivosti zvestobe in svobode.¹¹⁸ Ti dve vrhovni vrednoti, čast in svoboda, pa spet, kakor pri Angležu, določata druge, manj pomembne kvalitete arijskega človeka. Ta koncept naj bi bil prisoten vsepovsod, kjer prevladuje nordijska kri.

¹¹⁴ Rosenberg, *The Myth*, str. 94.

¹¹⁵ *Ibid.*, str. 433.

¹¹⁶ *Ibid.*, str. 42.

¹¹⁷ *Ibid.*, str. 421.

¹¹⁸ *Ibid.*, str. 190.

Rosenberg dalje blodi o veličini nemškega srca, o nekih rasnih dušah in edinstveni germanski nordijski nesmrtni duši: “Vsaka rasa ima svojo dušo in vsaka duša svojo raso.”¹¹⁹ Prej omenjeni koncept viteške časti je, kot pravi, mit nordijske rasne duše – ta naj bi bil pripravljenost človeka (Arijca) žrtvovati svoje življenje za idejo časti. Ravno za to naj bi se Nemci bojevali in žrtvovali svoja življenja v prvi svetovni vojni – za čast in svobodo.¹²⁰

Rosenbergov zakon krvi določa, zavedno ali nezavedno, vse misli in dejanja ljudi. Tako vse temelji na krvi, nič ni prepuščeno naključju ali kakim drugim faktorjem. Rosenberg se tako loti smešnega in nerodnega dokazovanja pomembnosti krvi. Piše, da je znanost produkt krvi, vse kar pa je takrat bilo cenjeno kot prava abstraktna znanost, pa je delo nemške, germanske ustvarjalnosti. To naj bi veljalo tudi za umetnost: “Umetnost je vedno kreacija specifične krvi, razumljena pa bo samo tistim, v katerih se pretaka ta ista kri. Drugim ta umetnost ne bo pomenila nič ali pa zelo malo.”¹²¹ Sklepamo lahko, da je tako tudi z Mitom dvajsetega stoletja. Slednjega ne more vsakdo razumeti, njegova ciljna publika je konkretna, ta pa je nemški rasni duh arijske, nordijske krvi.

Če že govorimo o nemškem duhu in umetnosti, pa nikakor ne moremo mimo Richarda Wagnerja. Za oba samozvana filozofa, tako Chamberlaina kot Rosenberga, je Wagner predstavljal vso bistvo nordijske oziroma arijske umetnosti – ideal lepote. Ta ideal pa ni telo oziroma zunanost človeka, temveč ta obstaja v “oblikovanju duše”. Tako imenovano notranjo lepoto človeka, iz katere naj bi izvirale nordijske vrednote, kot je junaška čast, pa je v svojih likih uprizarjal Wagner. Tu vidimo, da nacisti Wagnerja niso toliko oboževali zaradi njegovega sovraštva do Judov, marveč zaradi njegovega “obujanja spomina na nemško starodavnost in njene junaške mite, na vojskujoče se poganske bogove in heroje, na demone in zmaje, na krvne spore in primitivne rodovne zakone, na občutek usodnosti, na sijaj ljubezni in življenja ter plemenitost smrti”.¹²²

Kot strokovnjak za arhitekturo se je Rosenberg moral lotiti tudi te. Občudoval je gotško germansko arhitekturo, vse drugo, kar ni bilo delo Arijev, za njega ni arhitektura, je le neka kopija oziroma posnemanje slednjih. Tako na primer za arabsko arhitekturo izjavlja, da je to zgolj “gola dekorativna umetnost”. Kakorkoli, Rosenbergov zaključek je, da so nedvomno

¹¹⁹ Rosenberg, *The Myth*, str. 114.

¹²⁰ *Ibid.*, str. 315.

¹²¹ *Ibid.*, str. 116.

¹²² Cajnko, *Nacizem*, str. 32.

Nordijci tisti pravi nosilci kulture. Vso to blebetanje pa temelji na zakonu krvi, kjer je ena rasa superiorna v vseh pogledih, to superiornost pa ogrožajo zle, manjvredne rase s svojo strupeno krvjo.¹²³

In kaj je Rosenbergu predstavljalo največje zlo na svetu? Judje, rasa, ki naj bi bila v vseh pogledih nasprotna superiorni nordijski rasi. Če je s svetom ali z Nemčijo bilo kaj narobe, so za to vedno bili krivi prav Judje. Tako naj bi bili krivi tudi nemškega poraza v prvi svetovni vojni leta 1918.

Pri Chamberlainu smo videli, da je antisemit, vendar se sam tega ne zaveda, ali pa se preprosto noče zavedati. Po eni strani trdi, da je antisemitizem navadna bedarija, po drugi pa je zagrizen antisemit. Kakor koli bi že razložili to protislovno bizarnost, pri Rosenbergu temu ni tako. Celotno zahodna zgodovina je po njegovem mnenju boj arijske in semitske rase. Njegovo sovraštvo do Judov pa je vsekakor intenzivnejše, slednji so mu predstavljali parazitsko raso, ki ne zna nič drugega, kot izkoriščati ves svet. To naj bi bila rasa, ki ni nič vedela o svobodi, ampak je rajši povzdigovala suženjske vrednote. Njihov tako imenovani mit izbranega ljudstva je, tako pravi Rosenberg, naravnost smešen, češ kako bi lahko Bog izbral ravno to patetično ljudstvo.¹²⁴ Za njega to pravzaprav niso miti, temveč laži, ki so jih zgradili Judje sami, da bi dokazali svojo superiornost nasproti drugim rasam. Jude označi za izmečke, ki so Egipčanom ukradli vse zaklade in naj bi se tako že v zgodovini kazalo njihovo parazitsko delovanje. "Ta njihov parazitizem," dodaja, "pa je biološko dejstvo."¹²⁵ Torej za Rosenberga ta "parazitem" predstavlja dedno lastnost, ki je zapisana v krvi.

Če bi Nietzsche takrat še živel, bi za Rosenberga dejal, da je eden tistih Nemcev, ki ne morejo Judom odpustiti, da imajo denar. "Motivacija judaizma je vedno bila materialna korist,"¹²⁶ piše Rosenberg. "Delujejo pod imenom Satan. Židje se selijo iz dežele v deželo, ostanejo pa tam, kjer je odpor proti njihovi parazitski poslovni aktivnosti najmanjši."¹²⁷

Materialna korist oziroma denar pa ni vse, kar naj bi hoteli Judje. Rosenberg pravi, da hočejo ustvariti raj na Zemlji, kjer bodo vladali sami, vsi drugi ljudje sveta pa bodo njihovi sužnji. To

¹²³ Rosenberg, *The Myth*, str. 266.

¹²⁴ *Ibid.*, str. 322.

¹²⁵ *Ibid.*, str. 321.

¹²⁶ *Ibid.*, str. 211.

¹²⁷ *Ibid.*, str. 207.

Chamberlainovo teorijo še poglobi in nadaljuje, da za dosego tega cilja Judje s seboj nosijo neke demonske sile oziroma črno magijo, kot so internacionalni marksizem, demokracija in krščanstvo.¹²⁸ O krščanstvu je razvil teorijo, ki je bila nekakšna mešanica Nietzscheja in Chamberlaina. Od slednjega je prevzel arijskega Jezusa, ki je učil arijske vrednote: “Nobenega dokaza ni, da je bil Jezus Žid. Veliko stvari kaže ravno nasprotno. Jezus je bil verjetno Arijec¹²⁹ ... Jezusa bomo prikazovali kot Arijca, kot prinašalca življenja, ki se pojavlja poleg Boga oborožen s kopjem.”¹³⁰ Tako kot Nietzsche je tudi Rosenberg videl krščanstvo kot emancipirano judovstvo, vendar na zelo drugačnem konceptu. Slednjega je videl kot orodje, ki so ga Judje uporabili, da bi lahko zavladali svetu. Ker pa je to v devetnajstem stoletju zatajilo, naj bi Judje bili primorani izmisliti si nova orožja, kot so kapitalizem in marksizem. Za Rosenberga je krščanstvo predstavljalo izredno nevarnost rasni ideologiji. “Oni bi lahko sprejeli črnega Jezusa ali rumeno Marijo ... To je nezaslišanost, ki ne pozna meja.”¹³¹

Uveljavljanje večvrednosti germanske, nordijske rase je bilo naperjeno proti vsem drugim, ki niso ustrezali nacističnemu kriteriju za čistokrvnega nordijskega Arijca. Rosenberg izpostavi primera Francije in Rusije, dva izmed največjih rasnih kaosov v Evropi, ki naj bi jih bilo takrat moč videti v Evropi. Pravi, da čeprav so Rusijo ustvarili Vikingi, nordijske krvi tam več ni moč zaslediti, kajti ta naj bi predala svoj boj, v katerem je zmagal rasni kaos. “Ta rasni kaos lahko popolnoma razumemo skozi boljševidično gibanje: Tartari kot Lenin, Židje kot Trocki in Kavkazijci kot Stalin so ljudje, ki so si tam pridobili oblast.”¹³²

Kakor Rusija je tudi Francija za Rosenberga predstavljala izgubljen primer. Po vojnah, ki so jo opustošile, se je tja naselilo več rasnih skupin, med njimi tudi Judje, črnici ter alpsko mediteranska rasa. Eden izmed glavnih krivcev za tako nastalo situacijo je za Rosenberga francoska revolucija, ki je z giljotino prelivala “dragoceno nordijsko kri”.¹³³

Zavezništvo nacistov s Francijo, z vojaškega in političnega vidika, bi bilo mogoče, vendar, kot pravi Rosenberg, to z rasnega vidika nikakor ni možno, saj naj bi francoski rasni kaos

¹²⁸ Rosenberg, *The Myth*, str. 263, 320, 363.

¹²⁹ *Ibid.*, str. 411.

¹³⁰ *Ibid.*, str. 418.

¹³¹ *Ibid.*, str. 51.

¹³² *Ibid.*, str. 435.

¹³³ *Ibid.*, str. 260.

predstavljala preveliko neposredno nevarnost čistosti nordijske rase. Po Rosenbergovih besedah torej zaveznitvo s Francijo ni mogoče zaradi nacistične rasistične ideologije.¹³⁴ Če je temu tako, se tukaj pojavlja dobro vprašanje. Zakaj so potem nacisti podpisali pakt z Italijo in Japonsko? Če je rasna ideologija nad vsemi drugimi, je to vsekakor del kratkoročnega strateškega načrta. Nacisti so torej tukaj prezrli rasno komponento, saj so potrebovali zvezo z drugimi velesilami za uresničitev svojega načrta. Italija in Japonska pa sta vsekakor bili velesili tistega časa.

Primer Francije je Rosenbergu predstavljal tudi opozorilo oziroma skrb, kaj se lahko zgodi z Nemčijo, če ta ne bo pravočasno ukrepala. In kaj mora Nemčija storiti? "Braniti mora svoj mit," piše Rosenberg: "Danes se prebuja nova vera – mit krvi; prepričanje braniti kri pomeni tudi braniti božansko naravo človeka."¹³⁵

6.1.1 Obramba krvi

"Približujemo se času velikih bitk," naznanja Rosenberg boj, ki ga je bil napovedal Chamberlain.¹³⁶

Preden se posvetimo samemu boju, velja omeniti bistveno razliko med Rosenbergom in Chamberlainom. Za slednjega se lahko plemenita rasa spontano regenerira vedno znova kadarkoli. Pri Rosenbergu to ni tako, raso vidi kot enkratni dogodek oziroma pojav, ki se ne more naključno pojaviti iz rasnega kaosa. Iz tega načela sledi prepričanje, da naj bi nacisti imeli zadnjo priložnost za ohranitev čiste arijske rase. Če bi ta poskus spodletel, Rosenberg pravi, da ne bo druge ali tretje priložnosti. Torej sedaj ali nikoli. Na takšnih in drugačnih blodnjah so nacisti "opravičevali" svoje stroge ukrepe, početje, ki je navsezadnje vodilo k množičnemu pobijanju ljudi.¹³⁷

In na čem so temeljili ti ukrepi? Na nacističnih opredelitvah zakona. "Univerzalnega prava ni," je zapisal Rosenberg. "Mi smo zakon. Pravo je tisto, kar Arijec šteje za pravično."¹³⁸ Po tem načelu pravo postane le orodje rasne politike. V zvezi s tem nekje drugje govori o morali, ki jo bo tudi ustvarjal Arijec, kot bo mu to ustrezalo. Spet je čutiti vpliv Nietzscheja, pri

¹³⁴ Rosenberg, *The Myth*, str. 106.

¹³⁵ *Ibid.*, str. 113.

¹³⁶ *Ibid.*, str. 403.

¹³⁷ *Ibid.*, str. 42, 53, 334.

¹³⁸ *Ibid.*, str. 389.

katerem bo nadčlovek oziroma tiran tisti, ki bo ustvarjal nove vrednote, saj mu bo to omogočala njegova superiornost nad vsemi drugimi. Kot sem že dejal, so nacisti vsekakor v tem nadčloveku videli svojega Arijca.

Vse je podrejeno mitu krvi. Zgodovino določajo zgolj zakoni rase in krvi – tako kot pri Gobineauju in Chamberlainu, tudi pri Rosenbergu. Ti določajo čisto vse: umetnost, pravo, moralo ... Zato je najpomembnejša naloga nacistov ohranitev rase, vse drugo je sekundarnega pomena. Tako Rosenberg pravi, da morajo nacionalsocialisti kot prvo ustvariti zakone, ki bodo ustrezali njim samim. Nadaljuje, da je treba prepovedati zakone med Nemci in Judi, slednjim pa je treba odvzeti tudi pravico do državljanstva, vsaj dokler še ti ostanejo na nemških tleh. Prav tako prepove spolna občevanja med njimi, ki pa se morajo kaznovati z zaplembo premoženja, izgonom, ječo in navsezadnje tudi s smrtno kaznijo.¹³⁹ Vse to velja tudi za predstavnike drugih ras, le da so Judje vedno izpostavljeni kot primer največjega zla, saj za nacistične predstavljajo protirasno, ki naj bi znala le zastrupljati ves svet. Tako na primer Rosenberg pravi, da bodo v prihodnosti vzpostavili tudi zakone za vse črnske rase, ki naj bi po njegovem že začele sanjati o "črnem svetovnem imperiju". "Ne moremo dopustiti, da črnici odpirajo trgovine, postanejo odvetniki in se politično kakorkoli organizirajo."¹⁴⁰ Ukrepe, ki jih je Rosenberg napovedal v svojem Mitu kot nujne, so kasneje "Arijci" uresničevali v svoji kratkotrajni nacistični vladavini. S temi ukrepi so hoteli ustvariti raso gospodarjev, ki jo je bil napovedal Nietzsche.

"Nordijska moč v Evropi mora ponovno oživeti, se okrepiti."¹⁴¹ V to Evropo je Rosenberg vključil Nemčijo, Skandinavijo, Finsko in Anglijo. Po njegovi napovedi naj bi nacisti ustvarili nemško skandinavski blok, to je zavezništvo mest Berlin, London, Oslo, Stockholm, København in Helsinki, katerega cilj bo varnost Evrope in njena obramba pred vplivi drugih ras, kot je "komunistična poplava" na vzhodu. Ta blok naj bi podpiral tudi rasno politiko belcev v severni Ameriki. Rosenberg pravi, da je nacistični državni sistem bil zasnovan na biološki (rasni) podlagi, da zagotovi politično vladavino bele rase po vsem svetu.¹⁴²

¹³⁹ Rosenbeg, *The Myth*, str. 393-394.

¹⁴⁰ *Ibid.*, str. 449-450.

¹⁴¹ *Ibid.*, str. 433.

¹⁴² *Ibid.*, str. 432-434, 448-454.

Med vsemi prej naštetimi državami pa Nemčija nedvomno zaseda prvo mesto. Pravzaprav je ta sama (superiorna) rasa v nordijskem rasnem razredu. "Nacionalsocialistična država je samo sredstvo. Temeljna realnost je Narod ali Volk. Nemški narod ni samo občestvo živih Nemcev, temveč tudi zgodovinska in biološka realnost, je hkrati nemška rasa in zgodovina Nemčije. Nacionalsocialistična država je potemtakem samo eden trenutkov nemške usode."¹⁴³

Iz vseh teh nacističnih rasnih teorij pa izhaja njihova težnja po življenjskem prostoru. Nemci, ki so jim ta življenjski prostor ukradli, tako pravi Rosenberg, so bili v tistem času "stisnjeni skupaj v najožjem možnem prostoru." "Zavzeti moramo tla, zemljo, ki jo bodo obdelovali nemški kmetje."¹⁴⁴ S takimi nazori nacisti spet "opravičujejo" zaslužnjevanje ali celo iztrebljanje manjvrednih ras in vojno v imenu rase.

Navsezadnje, ko se prebijemo skozi Chamberlainove Temelje in Rosenbergov Mit, pridemo do spoznanja, da na majavih temeljih pač ne moremo zgraditi nič posebej trdnega oziroma pametnega, kvečjemu le kakšen blodnjaški mit krvi.

¹⁴³ <http://www.drzavljanska-vzgoja.org/Portals/0/Dokumenti/clanki/LUTHAR - KONEC MODERNE.pdf>, str. 8.

¹⁴⁴ Rosenberg, *The Myth*, str. 454.

7 TEVTONSKI NADČLOVEK

“Gospodarji sveta – ta izraz je pogosto posejan po Mein Kampf. Ni mogoče dvomiti, da se je Hitler naposled imel za nadčloveka, kakršnega prihod je bil napovedal Nietzsche.”¹⁴⁵

Kdaj in kako si je Hitler prilastil rasistične in antisemitske nazore? Tega ni mogoče z gotovostjo ugotoviti.

Hitler pravi, da v Linzu, kjer je obiskoval srednjo šolo, ni bilo veliko Judov. V slednjih tudi naj ne bi videl rase, ampak le drugačno veroizpoved. “Imel sem jih celo za Nemce. Nesmisel takega videnja mi je bil nejasen, saj sem kot edini vzrok razlikovanja videl meni tujo veroizpoved. Da so jih preganjali zaradi tega, kot sem mislil, se mi je včasih prav zagnusilo, ko sem poslušal neprijazne pripombe o njih.”¹⁴⁶ Da temu ni bilo tako, pa je trdil August Kubizek, Hitlerjev prijatelj iz mladih let. Dejal je: “Že ko sem se z Adolfom Hitlerjem seznanil, je bil nasršen proti Židom ... Ko pa se je odpravil na Dunaj, je bil že prepričan antisemit. Njegove dunajske izkušnje so to čustvovanje nemara poglobile, nikakor pa se ni šele tedaj rodilo.”¹⁴⁷

Na Dunaju, kjer je Hitler živel od svojega osemnajstega leta naprej, je bil antisemitizem zelo razširjen. Tam se je seznanil s protijudovsko literaturo, raznimi revijami in brošurami, ki jih je začel vneto prebirati. Hitler pravi, da se je lotil prebiranja te literature zaradi srečanja z možem “v dolgem kaftanu, s črnimi kodri, ki so mu padali na lica”. Ni mu bilo jasno ali je to Jud in/ali Nемец. Tako naj bi prišel do spoznanja, da Judje niso Nemci neke drugačne veroizpovedi, ampak posebno ljudstvo oziroma rasa.¹⁴⁸

Tako je v Hitlerjevih blodnjah o Judih moč opaziti veliko bolestne seksualnosti, ki je bila značilna za dunajski antisemitski tisk tistega časa. To je pozneje bilo značilno tudi za nürnbergski tednik Der Stürmer, ki ga je izdajal eden Hitlerjevih najljubših “lizunov” Julius Streicher, vodja bavarskih nacistov, “znan perverznej in ena najbolj umazanih figur” Tretjega rajha. V Mein Kampfu tako tiči veliko mračnih namigov o gnusnih Judih, ki zapeljujejo nedolžne krščanske deklice in tako namerno zastrupljajo njihovo čisto kri. Hitler govori o

¹⁴⁵ Shirer, Vzpon in padec, str. 157.

¹⁴⁶ Hitler, Mein Kampf, str. 56.

¹⁴⁷ Shirer, Vzpon in padec, str. 47.

¹⁴⁸ Bullock, Hitler, str. 27.

“morastem prividu, v katerem mrzki, krivonogi židovski sprijenci zapeljujejo sto in sto tisoč deklet”.¹⁴⁹

Na Dunaju je Hitler najbrž tudi prvič slišal za Chamberlainove spise, ki so bili tisti čas že precej znani med antisemitskimi krogi. Vendar tudi tega ne moremo trditi z gotovostjo. Če pa ne že na Dunaju, je za Chamberlaina gotovo slišal v Münchnu preko Rosenberga, ki je Hitlerja venomer navduševal za tega preroka nacizma. Kdaj in kako niti ni toliko pomembno, odločilnejše so tako ali tako posledice oziroma učinek, ki je sledil. Ta pa je, če citiramo Hitlerja: “Postopoma sem jih začel sovražiti ... Iz slabotnega svetovljana sem se prelevil v fanatičnega protisemita ... Ko se branim pred Židom, se bojujem za Gospodovo delo.”¹⁵⁰ Slep in zagrizen antisemit je ostal vse do svojega konca, ko je storil samomor. Še v oporoki, ki je bila napisana nekaj ur pred njegovo smrtjo, je Jude krivil, tokrat za vojno, ki jo je bil sprožil sam in ki je navsezadnje pomenila tudi njegov konec ter konec Tretjega rajha.¹⁵¹

Hitler je zapusti Avstrijo leta 1912 oziroma 1913. V knjigi *Mein Kampf* izjavlja, da je zapustil Dunaj ter se odpravil v München spomladi leta 1912, a arhivi dunajske policije vsebujejo zapis, da je odpotoval šele maja 1913. Zaradi Hitlerjeve malomarnosti glede dejstev in datumov v njegovi knjigi lahko sklepamo, da je slednji datum verjetneje pravilnejši. Po mnenju nekaterih zgodovinarjev je najbolj verjetno, da se je z odhodom iz Avstrije hotel izogniti vojaški službi, saj se vojaškim oblastem že od leta 1910 ni več oglašal. Najbrž pa to ni bilo zaradi strahopetnosti, saj se je kasneje prostovoljno javil v bavarsko vojsko. Mogoče se mu je samo upirala misel, da bi služil skupaj z manjvrednimi rasami habsburškega cesarstva.¹⁵²

“Moje notranje odklanjanje habsburške države se je v tistem času vedno bolj povečevalo ... Bil sem prepričan, da ta država vsakega resnično velikega Nemca utesnjuje in omejuje, po drugi strani pa vzpodbuja vsak nenemški pojav. Odvraten se mi je zdel konglomerat različnih ras, ki se je kazal v glavnem mestu, odvratno mi je bilo opazovati vso to mešanico ljudstev od Čehov, Poljakov, Madžarov, Rutenov (uradna oznaka za Ukrajince v habsburškem cesarstvu), Srbov in Hrvatov itd., med vsemi pa kot večni razdiralci človeštva – Židi in spet Židi. Velemesto se mi je zdelo kot utelešenje krvoskrunstva ... Dalj ko sem se zadrževal v tem

¹⁴⁹ Shirer, *Vzpon in padec*, str. 48.

¹⁵⁰ Hitler, *Mein Kampf*, str. 66-68.

¹⁵¹ Shirer, *Vzpon in padec*, str. 48.

¹⁵² Bullock, Hitler, str. 34.

mestu, bolj je v meni naraščalo sovraštvo do te mešanice tujih ljudstev, ki je začela najedati to staro nemško mesto.”¹⁵³

Sodeč po teh Hitlerjevih besedah, lahko sklepamo, da so njegovi rasistični nazori bili vsekakor izoblikovani že pred odhodom z Dunaja.

7.1 Unser Kampf

V zaporu se je Hitler intenzivno lotil pisanja knjige Mein Kampf. V tej je opisal Nemčijo, kakršno namerava ustvariti in spremeniti po nemških osvajanjih. V knjigi je prikazan osnutek za tretji rajh, ki ga je Hitler pozneje vsilil osvojeni Evropi.¹⁵⁴

Ko smo spoznali “glavne ideologe” kvaziznanstvene rasne teorije, pri Hitlerju v zvezi s tem ni moč zaslediti nič ali pa zelo malo izvirnih idej. Njegovo mišljenje se najbolj približuje Rosenbergovemu, katerega razglabljanja so mu bila najbližja. Preko njega je tako tudi čutiti vpliv Chamberlaina, od katerega pa je Rosenberg pobral skoraj vse rasne “resnice”, iz katerih je zgradil svoje nove teze – mit krvi. Tako je tudi pri Hitlerju središče njegovih prepričanj predstavljal prav rasizem. Tega je v Mein Kampfu predstavil v poglavju ‘Ljudstvo in rasa’. V središču njegovega razmišljanja so pojmi ljudstvo, narod in rasa, ki jih Hitler v bistvu ne razlikuje. Tako so ti pojmi v veliki meri identični – ta obrazec smo opazili že pri prejšnjih teoretikih, ko je bilo govora o nemški oziroma germanski rasi. Ti so bili zanj zaključene vrste, vsako njihovo mešanje pa je pomenilo prestopke proti naravi in razlog za propad.¹⁵⁵

“Vsaka žival se pari z enim samim partnerjem iste vrste.”¹⁵⁶ To je za Hitlerja naravno in zato mora biti tako tudi pri ljudeh, če pa že ni, je treba narediti popravek v korist boljšega. Pri tej razlagi prevzame Nietzschejev oziroma Darwinov vzorec, kjer močnejša vrsta preživi. Pri Hitlerju se slednja vsekakor ne sme pariti s šibkejšimi bitji, saj to nujno vodi v propad. “Ob vsakem mešanju Arijca z nižje razvitimi ljudstvi je rezultat konec kulturnega ljudstva.”¹⁵⁷

Za razliko od Rosenberga se Hitler ne ukvarja z mitom o izvoru superiorne rase. Pravi, da je brezplodno začenjati prepir o tem, katera rasa je bila prvotna nosilka človeške kulture in s tem

¹⁵³ Hitler, Mein Kampf, str. 119-120.

¹⁵⁴ Cajnko, Nacizem, str. 27.

¹⁵⁵ Thamer, Nationalsocializem, str. 37.

¹⁵⁶ Hitler, Mein Kampf, str. 263.

¹⁵⁷ Ibid., str. 265.

vsega človeštva. “Enostavneje je, če si to vprašanje zastavimo za sedanost, in tukaj je odgovor lahek in razločen.”¹⁵⁸ Za odgovor seveda šteje Arijsca, “Prometeja človeštva”, ki je edini utemeljitelj višjega človeštva in zatorej predstavlja prototip, kar razumemo pod besedo človek.

Prav tako Hitler, za razliko od prejšnjih teoretikov rasne doktrine, ni nikoli opredelil, kdo naj bi vse spadal med Arijsce. Res je, da je govoril o nekem skandinavskem bloku oziroma nordijskih državah, ki jih je omenjal tudi Rosenberg. Po tem naj bi Nizozemska in Belgija tako ali tako pripadali Nemčiji, Hitler pa je dodal, da če bi prišlo do vojne, bi bil eden njegovih prvih ukrepov zasedba Švedske; Skandinavije naj ne bi mogel prepustiti niti ruskemu niti angleškemu vplivu. Rauschning je v svojih Pogovorih s Hitlerjem prišel do sklepa, da Hitlerja v Skandinaviji pravzaprav ni zanimala čista arijska kri in ne nordijski mit o vikinških junakih. Njega naj bi zanimalo samo rude. Kakor koli sklepamo lahko, da je Hitler pod Arijsci razumel germanska ljudstva, vsekakor pa ne prej omenjenih narodov: Čehov, Poljakov ... in seveda Judov.¹⁵⁹

Superiornost Arijscev pri Hitlerju ne temelji na intelektu, temveč na sposobnosti za delo, izpolnjevanju javnih dolžnosti, samoodrekanju za korist skupnosti in idealizmu. Teh lastnosti pa po njegovem prepričanju ne ustvarja družba, temveč so spet genetsko določene oziroma temeljijo na krvi.¹⁶⁰

Hitler v *Mein Kampf* trdi, da je mogoče vse človeštvo razdeliti na tri (rasne) skupine: utemeljitelje kulture, nosilce kulture in razdiralce kulture. V prvo skupino uvrsti samo Arijsce, medtem ko o razdiralcih kulture govori le o Judih. Med nosilce kulture pa spadajo, kot pravi, ljudstva, ki sama niso sposobna ustvarjati kulture, temveč le posnemajo stvaritve arijskih ljudstev. Tukaj navaja primer Japonsko, ki je posnemovalka oziroma nosilka kulture, ki pa bi propadla, če prej omenjenega vpliva Arijsca ne bi bilo več.¹⁶¹ Ta Hitlerjev vzorec ni nič novega. Ta se vidi pri vseh prejšnjih piscih, ki sem jih obravnaval – Arijec je prinašalec kulture, pokori si druga inferiorna ljudstva in s tem jim prinese vrednote kulture. Spet pa se pri Hitlerju pojavi isti problem, ko se rasa gospodarjev začne mešati z manjvrednimi rasami.

¹⁵⁸ Hitler, *Mein Kampf*, str. 268.

¹⁵⁹ Rauschning, *Pogovori s Hitlerjem*, str. 112-115.

¹⁶⁰ Dick, *Hitler in nacizem*, str. 23.

¹⁶¹ Hitler, *Mein Kampf*, str. 268-269, 278-279.

“Edini vzrok za odmiranje vseh kultur je mešanje krvi ter s tem pogojeno zniževanje rasne ravni; ljudstva namreč ne propadejo zaradi izgubljenih bitk, ampak zaradi izgube tiste sile odpornosti, ki je lastna samo čisti krvi. Vse kar na tem svetu ni dobra rasa, so pleve.”¹⁶² Zaradi tega je ohranjanje čistosti rase oziroma preprečevanje mešanja ras najpomembnejša naloga države, tako za Hitlerja kot Rosenberga. Tu se spet vračamo k boju, ki ga je bil napovedal Chamberlain in obrambi Rosenbergovega mita krvi. Hitler pravi, da zakon ne more biti samemu sebi namen, temveč mora služiti edinemu višjemu cilju – širjenju in ohranitvi vrste in rase. “To in samo to je njegov pomen in namen”¹⁶³ Ali kot sem to že zapisal drugače: “Pravo je tisto, kar Arijec šteje za pravično.”¹⁶⁴

“Prava genialnost je vedno prirojena, nikoli privzgojena in še manj priučena. To ne velja, kot sem že poudaril, samo za posameznika, ampak tudi za raso.”¹⁶⁵ Vse, kar pa Hitlerju predstavlja kaj vrednega na tem svetu, izvira iz te podedovane genialnosti. Torej se spet vračamo h Gobineauju, Chamberlainu in Rosenbergu – vse je podrejeno rasnemu zakonu oziroma krvi. Znova se vračamo k spoznanju, da je nacistična država le predpogoj za uresničitev rasne politike oziroma ideologije. Država je samo sredstvo, orožje nemške arijske superiorne rase. Del tega orožja je vojska, ki naj bi osvojila nemški življenjski prostor na vzhodu Evrope in še posebej v Rusiji. To je, kot je dejal Rosenberg, vojna za ozemeljske pridobitve z namenom, da se na novo osvojena področja naseli nemškega kmeta. Z rasnega vidika pa je ta vojna pomenila še nekaj več. Nacistom je predstavljala boj ras, “križarski pohod” superiornih Arijevcev proti inferiornim Slovanom in proti katastrofalnemu judovskemu vplivu – boljševizem je bil namreč samo še eno zlo, za katerega je bil Hitler prepričan, da je judovski izum. Kakor Rosenberg je namreč tudi Hitler bil mnenja, da je vsak internacionalizem judovski izum. Ta je nacistom predstavljal popolno nasprotje pozitivnim vrednotam nacionalizma, heroizma in načelu vodje. Internacionalizem je tako bil tudi vzrok vojne napovedi marksizmu in boljševizmu, ki sta predstavljala – ne le za Hitlerja – sestavni del rasističnega ideološkega mišljenja ogroženosti in obrambe.¹⁶⁶

Tudi Hitler je bil prepričan, kot vsi rasni ideologi, o neenakosti ras in o tem, da Judje predstavljajo povsem negativno nasprotje genialne arijske rase. Dejal je, da sta to dva svetova,

¹⁶² Hitler, *Mein Kampf*, str. 273.

¹⁶³ Cajnko, *Nacizem*, str. 28.

¹⁶⁴ Rosenberg, *The Myth*, str. 389.

¹⁶⁵ Hitler, *Mein Kampf*, str. 271.

¹⁶⁶ Dick, *Hitler in nacizem*, str. 22.

ki si stojita nasproti: “Božanski in satanski človek! Jud je nečlovek, antičlovek. Jud je stvaritev nekega drugega boga. On je moral pognati iz neke druge korenine človekovega porekla. Arijec in Jud si stojita nasproti, in če enega imenuješ človek, moraš drugega imenovati drugače ... On (Jud) je neko naravi tuje in od narave oddaljeno bitje”.¹⁶⁷ Tako je tudi za Hitlerja boj proti Judom, ki so mu predstavljali popolno nasprotje Arijca, najpomembnejša naloga vsega človeštva. V tem boju proti Judom, tako pravi, se morajo združiti vsi narodi, saj je “internacionalno svetovno židovstvo” sovražnik vseh drugih držav, s katerimi se z v vsemi sredstvi in brez milosti bojuje, v zunanji politiki s pacifizmom in internacionalizmom, v notranji politiki pa s parlamentarizmom in z demokracijo.¹⁶⁸ V tej borbi pa se je sam imel kar za nekakšnega rešitelja človeštva, ki mu bo hvaležno za njegovo opravljeno delo: “Nacionalnemu socializmu bodo večno hvaležni za to, da sem iztrebil Žide v Nemčiji in srednji Evropi.”¹⁶⁹ Te besede vsebuje njegova politična oporoka, ki jo je narekoval Bormannu 2. aprila 1945.

Hitler v *Mein Kampf* razpravlja tudi o starih judovskih sanjah o svetovni nadvladi – vidimo spet prevzet vzorec. To nam skuša prikazati skozi neko arijsko-judovsko pravljico, v kateri ne manjka žaljivk na račun Judov. Ti so za njega vse, samo ljudje ne, “so le parazit v telesu drugih ljudstev, večni zajedalec, ki se kot škodljiv bacil vedno bolj širi, takoj ko si poišče primerno hranilno podlago”.¹⁷⁰ Za Hitlerja je Jud tudi velik mojster laži, njegova največja laž pa naj bi bila, da “Židi niso rasa, ampak religija”. S to “lažjo” se nikakor ni mogel strinjati: “Židi so vedno bili ljudstvo z določenimi rasnimi posebnostmi in nikoli religija.”¹⁷¹ To trditev ponavlja kar naprej, ne da bi jo kadarkoli utemeljil. Potemtakem so na primer Judje, ki so prestopili v krščanstvo, še vedno veljali za Jude. Ta status je, po kvaziznanstveni biološki teoriji nacistov, določen z rojstvom: “kdor je Jud, bo vedno Jud.”¹⁷² Torej kot je to videti v prejšnjih poglavjih, to ni verska, temveč rasna diskriminacija. Nacisti so Jude videli kot raso, ki se je zaradi svoje zlonamernosti skušala, s takšnimi in drugačnimi ukanami, preleviti v Nemca, Francoza, Angleža ...

¹⁶⁷ Rauschning, Pogovori s Hitlerjem, str. 196.

¹⁶⁸ Haffner, Hitler, str. 94-95.

¹⁶⁹ Ibid., str. 93.

¹⁷⁰ Hitler, *Mein Kampf*, str. 281.

¹⁷¹ Ibid., str. 282.

¹⁷² Dick, Hitler in nacizem, str. 23.

“On se predrzno preobrazi v Germana, v našem primeru torej v Nemca. S tem se začne ena od najsramolilnejših prevar, kar si jih lahko zamišljamo ... Toda rasa ne temelji na jeziku, ampak izključno na krvi ...”¹⁷³ piše Hitler. Nadaljuje, da Jud načrtno zastruplja kri drugim, medtem ko svojo varuje. Judje naj bi namerno poročali svoje hčere z vplivnimi kristjani in tako načrtno “razoroževali vodje svojih rasnih nasprotnikov”, medtem ko naj bi svoje moško deblo načeloma vedno ohranjali čisto. “Žid se skoraj nikoli ne poroči s kristjanko, kristjan pa se z Židinjo.”¹⁷⁴

Navsezadnje pa Hitler Jude krivi tudi za to, kar je kasneje počel sam – za iztrebljevanje ljudi: “S tem, ko je Žid prišel do politične moči, odvrže še tistih nekaj ovojev, ki jih ni že prej. Iz demokratskega ljudskega Žida se prikaže krvni Žid in ljudski tiran. V nekaj letih poskuša iztrebiti narodove nosilce inteligence, in ljudstva, ki jih je oropal naravnih duhovnih vodij ... Najstrašnejši primer te vrste je Rusija, kjer je v resnično satanski divjini v nečloveških mukah ubil ali do smrti izstradal trideset milijonov ljudi, da bi skupini židovskih literatov in borznih razbojnikov zagotovil oblast nad velikim ljudstvom.”¹⁷⁵

¹⁷³ Hitler, *Mein Kampf*, str. 287.

¹⁷⁴ *Ibid.*, str. 290.

¹⁷⁵ *Ibid.*, str. 300.

8 NAJHUJŠE POSLEDICE RASISTIČNIH TEORIJ

“Kmalu po dvanajsti uri je množica zahrumela: vodja prihaja. Njegovi pribočniki so se zgnetli skupaj, da bi ga pozdravili. Zgodila se je neverjetna stvar: Adolf Hitler, sin nepomembnega avstrijskega uradnika, nestalni prebivalec zasilnega zavetišča, kurir Listovega polka, je postal kancler nemškega rajha.”¹⁷⁶

To se je zgodilo 30. januarja 1933. S tem dogodkom so se Hitlerju in nacistom na stežaj odprla vrata, da si zagotovijo totalno oblast v državi, s katero so lahko začeli uresničevati njihovo rasno oziroma rasistično ideologijo. S to se je povečal tudi pritisk na judovsko protirasno. Njihov življenjski prostor je bil čedalje bolj utesnjen, diskriminacija pa je dosegla svoj začasni vrh 15. septembra z nürnberškimi zakoni. S temi so bile med drugim prepovedane tudi poroke med Arijci in Nearijci. Kršitve zaradi nedovoljenega mešanja ras so bila uradno preganjanja in s tem je nastopil v pravosodju popolnoma nov pojem. Uresničitev rasne ideologije pa ni pomenilo uvajanje zakonov zoper pripadnike drugih ras, saj kot smo videli pri Rosenbergu, so le ti predstavljali začasno rešitev, dokler naj bi druge rase še bivale na nemških tleh. Poglejmo si torej nekatere uresničitve te ideologije.¹⁷⁷

1. Septembra 1939 se je v Nemčiji začelo iztrebljanje Romov in Sintov. Polovili so jih po vsej Nemčiji in jih najprej poslali v koncentracijska taborišča, leta 1941 in 1943 pa so jih v dveh transportih prepeljali v uničevalna taborišča. Od leta 1941 dalje so v zasedenih pokrajinah na vzhodu Evrope Rome in Sinte prav tako sistematično iztrebljali kot tamkajšnje Jude. Pobitih naj bi bilo tja do 500 000 Romov in Sintov. Leta 1939 je v Nemčiji živel približno 25 000 Romov in Sintov, od katerih jih je do leta 1945 ostalo samo še kakih 5000.¹⁷⁸
2. Iztrebljevalna akcija se je na Poljskem začela po končanih bojih leta 1939. Množični umori so zajemali predvsem pripadnike izobraženstva – duhovnike, učitelje, profesorje, novinarje, podjetnike. Po uradnih podatkih je Poljska v drugi svetovni vojni izgubila okrog šest milijonov ljudi, od katerih so bili trije milijoni judovskega porekla. V boju je padlo le kakih 300 000 Poljakov, približno 700 000 pa jih je pobegnilo v druge dežele ali umrlo naravne smrti. Torej ostaneta dva milijona, od

¹⁷⁶ Bullock, Hitler, str. 207.

¹⁷⁷ Meysels, Nacionalsocializem, str. 89.

¹⁷⁸ Haffner, Hitler, str. 144.

katerih jih je bila več kakor polovica žrtev nacističnega iztrebljanja poljskega vodilnega sloja.¹⁷⁹

3. Začela se je tudi iztrebljevalna akcija proti Rusom. Množični pokoli ruskih civilistov so bili naloga štirih akcijskih skupin, ki so do aprila 1942 poročale o naslednjem številu pobitih: skupina A – 250 000, skupina B – 70 000, skupina C – 150 000 in skupina D – 90 000. Temu številu se pridružuje še število ruskih vojnih ujetnikov. Po statistiki splošnega urada wehrmachta, ki je bila sestavljena 1. maja 1944, so nacisti do takrat ujeli 5 160 000 Rusov, večino v prvih vojnih operacijah leta 1941. Tedaj je bilo živih še 1 871 000 ujetnikov. O 437 000 je bilo rečeno, da so bili pobiti, 67 000 pa naj bi jih pobegnilo. Preostanek, skoraj trije milijoni, pa je poginil v ujetniških taboriščih, zvečine zaradi lakote.¹⁸⁰
4. Najobsežnejše množične pokole pa so nacisti zagrešili nad Judi, od sredine 1941 dalje nad poljskimi in ruskimi Judi, od leta 1942 dalje pa so nacisti zagrešili množične poboje tudi nad Judi v Nemčiji in po vsej zasedeni Evropi ter tako začeli “dokončno reševati židovsko vprašanje”. Haffner pravi, da je bilo po najnižji oceni umorjenih nad štiri milijone Judov, po najvišji oceni pa skoraj šest milijonov.¹⁸¹

To so dejanja, ki so jih nacisti storili v imenu rase.¹⁸² Žalostno je, da se teoretiki, ki so razglašali manjvrednost ras, očitno niso nikoli zavedali, da lahko njihove teorije nekega dne pomenijo njihovo likvidacijo. Ali pa so se? Kakorkoli, vsekakor so se kasneje nekateri nacisti zavedali “pridiha neverjetnosti”, ki je obkrožal njihovo početje. To se kaže v tajnem poročilu Rosenbergu leta 1943 o pokolu pet tisoč Judov, kjer je navedeno: “Predstavlajte si samo, da bi za te dogodke izvedela nasprotna stran in jih izkoristila. Najverjetneje taka propaganda niti ne bi imela nobenih posledic, ker ljudje, ki bi o tem brali ali slišali, v to preprosto ne bi bili pripravljene verjeti.”¹⁸³

¹⁷⁹ Haffner, Hitler, str. 144-146.

¹⁸⁰ Ibid., str. 146-148.

¹⁸¹ Ibid., str. 148-149.

¹⁸² Potem ko so Nemci leta 1941 okupirali severni del Slovenije, je izvajanje nacistične rasne politike zajelo tudi slovenski prostor. Tako je na nemškem zasedenem območju bilo predvidenih od 220 000 do 260 000 Slovencev za izgon, katerega glavni namen je bil pridobiti zemljo za naselitev nemških ljudi. Vsekakor bi podrobnejši pregled terjal posebno študijo, se je pa s tem že veliko ukvarjal Tone Ferenc (kot sem omenil v uvodu).

¹⁸³ Arendt, Izvori totalitarizma, str. 528.

9 SKLEP

Zmedene rasne teorije iz 19. stoletja, povezane s prusko domoljubnostjo in politično romantičnostjo so ideološka podlaga nacionalsocialističnega gibanja. Enovita doktrina nacionalsocializma ni nikoli obstajala. V vseh razvojnih stopnjah pa sta bila prisotna rasni antisemitizem in prepričanje o rasni prednosti nemške arijske rase, katerima se je pridružila tudi težnja po dodatnem življenjskem prostoru za genialnega arijskega Nemca.

Prve razločne sledove poznejše nacionalsocialistične ideologije je zapustil grof Joseph Arthur de Gobineau, ki ga nekateri označujejo za očeta rasistične teorije, saj je eden prvih, ki je prišel do ugotovitev glede neenakosti človeških ras. Trdil je, da so ljudje arijske rase večvredni od vseh drugih, med katerimi pa so najboljši prav Nemci oziroma zahodni Nemci. Te svoje teorije je podal v Eseju o neenakosti človeških ras, ki ga je spisal v letih od 1853 do 1855. Njegove teze je naprej razvijal v svojih Temeljih devetnajstega stoletja Houston Stewart Chamberlain, ki so ga nacisti slavili kot duhovnega utemeljitelja nacionalsocializma, njegovo delo pa kot sveto pismo nacizma. V svojem delu je izrecno poudaril, da so Nemci in Judje kot dva nasprotna pola, Nemci pozitivni in Judje negativni pol. Izjavil je, da Bog tako ali tako gradi samo na Nemcih. Na Chamberlainovih Temeljih je kasneje Alfred Rosenberg, politični ideolog nacistične doktrine, zgradil mit krvi oziroma Mit dvajsetega stoletja, delo, ki je izšlo leta 1930. Tako bi lahko dela vseh teh treh samozvanih filozofov označili kot trilogijo: 1. del – Esej o neenakosti človeških ras; 2. del – Temelji devetnajstega stoletja; 3. del – Mit dvajsetega stoletja.

Nacisti so se s svojo rasistično ideologijo oprli tudi na nauke filozofa Friedricha Nietzscheja, ki pa so ga v veliki meri zlorabili. Njegove teze o volji do moči, o morali gospodarjev in sužnjev ter nadčloveku so se priročno vključevale v nacistično rasno ideologijo. Res bi lahko dejali, da je Nietzsche s svojo filozofijo nekoliko prispeval k slednji ideologiji, vendar so nacisti povzeli manipulirane teze, ki se niso ujemale z Nietzschejevimi prvotnimi zamislimi. Tako na primer George Lukács, madžarski marksistični filozof, ni razlikoval med pristnim in ponarejenim Nietzschejem, ampak je v ponaredku videl le logično posledico originala. Da pa to ni vse tako enostavno, smo videli v poglavju o Nietzscheju.

Tako so nacisti skovali svojo rasistično ideologijo, ki pa je pravzaprav edina oziroma je superiorna vsem drugim ideologijam. Tako na primer antikomunizem ni ločen del ideologije, je samo izum judovske protirase, ki s tem namerno "zastruplja" genialnega Arijsca.

Potemtakem lahko v nacistični ideologiji iščemo ključ do odgovora na vsako vprašanje v mitu krvi oziroma v rasi. No, vsaj oni so ga.

10 VIRI IN LITERATURA

Monografske publikacije

- ARENDT, Hannah: *Izvori totalitarizma*. Ljubljana : Študentska založba, 2003.
- BULLOCK, Alan: *Hitler : slika tiranstva*. Ljubljana : Cankarjeva založba, 1963.
- CAJNKO, Zvonko: *Nacizem : Adolf Hitler in Tretji rajh*. Maribor : Locutio, 2005.
- CECIL, Robert: *The Myth of the Master Race : Alfred Rosenberg and Nazi Ideology*. London : Batsford, 1972.
- CHAMBERLAIN, Houston Stewart: *Foundations of the Nineteenth Century (Volume 1)*. London : Adamant Media Corporation, 2005.
- CHAMBERLAIN, Houston Stewart: *Foundations of the Nineteenth Century (Volume 2)*. London : Adamant Media Corporation, 2005.
- DAVID, Claude: *Hitler i nacizam*. Beograd : Čigoja štampa, 1999.
- FONTETTE, François de: *Rasizam*. Beograd : Čigoja štampa, 1999.
- GEARY, Dick: *Hitler in nacizem*. Ljubljana : Znanstveno in publicistično središče, 1995.
- GOBINEAU, Joseph Arthur de: *The Inequality of Human Races*. London : William Heinemann, 1915.
- HAFFNER, Sebastian: *Hitler*. Ljubljana : Državna založba Slovenije, 1980.
- HICKS, Stephen: *Nietzsche and the Nazis*. Ockham's Razor Publishing, 2010.
- HITLER, Adolf: *Moj boj / Mein Kampf*. Celje : Mavrica, 2006.
- LINDEMANN, Albert S.: *Anti-Semitism before the Holocaust*. Harlow... [etc.] : Longman, 2000.
- MEYSELS, Lucian O.: *Nacionalsocializem : fenomen množičnega gibanja: Kaos na začetku – kaos na koncu*. Celovec ; Ljubljana ; Dunaj : Mohorjeva založba, 1994.

- MOSSE, George L.: *The Crisis of German Ideology : Intellectual Origins of the Third Reich*. New York : Grosset & Dunlap, 1964.
- NIETZSCHE, Friedrich: *Nietzschejevo berilo : izbrani odlomki*. Ljubljana : Mladinska knjiga, 2002.
- NIETZSCHE, Friedrich: *Onstran dobrega in zlega : predigra k filozofiji prihodnosti ; H genealogiji morale : polemični spis*. Ljubljana : Slovenska matica, 1988.
- NIETZSCHE, Friedrich: *Tako je govoril Zaratustra : knjiga za vse in za nikogar*. Ljubljana : Slovenska matica, 1999.
- NIETZSCHE, Friedrich: *Volja do moči : poskus prevrednotenja vseh vrednot : iz zapuščine 1884/88*. Ljubljana : Slovenska matica, 2004.
- PRAGER, Dennis; TELUSHKIN Joseph: *Why the Jews : The Reason for Antisemitism*. New York... [etc.] : Simon & Schuster, 1985.
- RAUSCHNING, Hermann: *Pogovori s Hitlerjem*. Trst : Založništvo tržaškega tiska, 1987.
- ROSENBERG, Alfred: *The Myth of the 20th Century : An Evaluation of the Spiritual-Intellectual Confrontations of Our Age*. [elektronska knjiga]. Historical Review Press, 2004. Dostopno na: <http://www.archive.org/>. [Pridobljeno 24.10.2010].
- RYBACK, Timothy W.: *Hitler's Private Library : The Books that Shaped his Life*. London : Vintage, 2010.
- SHIRER, William Lawrence: *Vzpon in padec Tretjega rajha*. Ljubljana : Državna založba Slovenije, 1969.
- THAMER, Hans-Ulrich: *Nacionalsocializem*. Ljubljana : Modrijan, 2009.

Časopisi

- Ljubljanski zvon, 1933.
- Novice gospodarske, obrtniške in narodne, 1900.
- Slovenske novice, 2010.

Svetovni splet

- *Evangelij po Mateju*. Pridobljeno 23.9.2011:
<http://hisnacerkev.wordpress.com/prevodi/msg-matej/#c15>

- *Friedrich Nietzsche (German philosopher)*. Pridobljeno 23.9.2011:
<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/414670/Friedrich-Nietzsche>

- *Houston Stewart Chamberlain*. Pridobljeno 23.9.2011:
http://www.hschamberlain.net/biography_en.html

- *Luthar – Konec moderne*. Pridobljeno 23.9.2011:
<http://www.drzavljanska-vzgoja.org/Portals/0/Dokumenti/clanki/LUTHAR - KONEC MODERNE.pdf>

- *Nacizem in glasba*. Pridobljeno 23.9.2011:
<http://novamuska.org/?p=446>